

רבתו ורכבוד לחי עולם

בעזרת השם יתברך

ספר

הכתר והכבוד לחי עולם

והוא ליקוט דברי חיזוק ועידוד, עובדות והנחות,
בעניין

החשבת מצות כסוי הראש לנשים

אשר מצוה זו, היא "הכתר" הנפלא שעיטר השם יתברך את נשות ישראל

ובו יבוא רגש גדול מעלה הנשים
הזכות לחת את "הכבוד" האמתי לקיום מצוה זו
כראוי וכיאות לכבד את מצותיו של הקדוש ברוך הוא – מלך הכבוד
שוויכה אותם במצוות קדושה זו של
הצדעת כל מה שנראה כמראה שיעיר הנשים
ובזה הם זוכות לעשות נחת רוח לאבינו שבשמים
כרצונו יתברך באמת

פרק א'

יוצא לאור בעוזהש"ת על ידי חברות אברכים
למען חיזוק קיומן מצות כסוי הראש כרצון הש"י

ויהי רצון שבזכות התהזקות זו, יקיים בנו הפסוק הנאמר במצוות הצדעת
להצילך ולחת אויבך לפניו

מהדרורה שנייה – תשס"ז
עם הוספה חדשה בסוף הספר

הקדמה

בשמה ובהודיה לה' הטוב, אנו מגישים לפניכם את הליקוט דן, אשר בו מובאים דברי הצדיקים וגдолיהם הדורות, בעניין חיזוק מצות CISOI הראש כרצונו הש"י, אשר רבים משתוקקים להרבות צמאונם מדברי הצדיקים הקדושים, בעניין קיום מצוה זו כראוי. בפרט בימינו אלה, אשר משפיע הש"י רוח טהרה ממורום, אנו רואים בחוש את התהעරות הנפלאה, אשר נפשות רבות של נשים צדקניות בישראל, מתעוררות ומשתוקקות לחזור ולשוב אל מקור שורש מחצבתם, ונכسطות ללבת בדרכי אמותינו הקדושות מדורי דורות, ולקיים את המזווה המיחודה שלהם, כראוי וכיאות, באופן שיביא נחת רוח לבורא יתברך שמו.

"הכתר והכבוד לחי עולמים"

שם הספר "הכתר והכבוד לחי עולמים", ניתן כדי לעורר את לבנו על תכלית כל עבודתינו בעולםינו, לכבד את רצון בוראיינו, ולקיים את מצותינו הקדושים באופן הרاوي והמכובד ביותר. כמו שאמרו חז"ל (מדרש תנחותמא ויגש אות ו') "אמר רבי שמعون בן יוחאי, אמר הקדוש ברוך הוא לישראל: **היו מכבדין את המצוות שהן שלוחי, ושלוחו של אדם כמותו. אם כבדת אותן, כאילו לי כבדתני.**".

ואכן כל אחד מבין עצמו, שהאופן שבו נכבד כראוי את מצות CISOI השיער ברשות הרבים, יוכל להיעשות כאשר נכסה את השיער עם מט�ת כראוי, ולא יראה על ראשו שום מראה שיש בו דמיון לשיער, מפני שאבינו شبשים גילה לנו בתורתו, שרצוינו וחפצינו הקדוש הוא: שנכסה ונסתיר את מראה השיער, בכל פעם שנמצא לרשות הרבים. וכך כל אחד מבין שלא יוכל לקיים את רצונו זה באופן מכובד, על ידי שנחפש את הדבר שנראה כמראה השיער, ועמו נכסה את השיער.

ולכן - גם بلا להיכנס לחלק ההלכתי שבזה, כל נשמה מישראל החפיצה ומשתוקקת לכבד את מצות בוראה, מבינה מאליה כיצד צריכה להיראות צורת קיום מצות כיסוי מראה השיער כתיקונה, באופן הרاوي והמכובד.

וכך הם דברי מרן ה"חפץ חיים" ז"ע, שכtab בתקופת הקונטראס "כבד שמיים", וזה לשונו הקדוש: "הנה **כבד נקרא, כשהאדם מחייב מצותו של הקדוש ברוך הוא ונזהר בהון, שבזה הוא מכבד להקדוש ברוך הוא**". עכליה"ק. וmbiya בדבוריו את לשון המדרש תנחותא הנ"ל, אשר הקדוש ברוך הוא מבקש מבני ישראל, "היו מכבדין את המצוות שהן שלוחי, ושלוחו של אדם כמוותו, אם כבדתן אותן, כאילו לי כבדתני".

ואכן זהו ה"כתר" הנפלא, שmagisot נשות ישראל לפניו יתברך, כאשר הם מקדשות שם שמיים בשמחה ובגאון, ומכסות את ראש בכתם החנויות כאמותינו הקדושות. ועל ידי זה הם יזכו לשמים יכתרו את נשמתם בגן עדן, ב"כתר" הנפלא הזה, ויאכלו להתענג ולשםוח עבר זכיה זו לנצח נצחים, כי רק שם יוכל כל אחד לחזות את גודל השכר העצום, של כל השתדלות וכל טירחה ויגעה, שהשתדלו והתייגעו לקיים מצוה קדושה זו בהיותם בעולם הזה.

קיים מצוה זו כתיקונה, מעורר שמחה בכל העולמות

בתיבות "לחין עולמים", רמזנו את אחות מהעצות והאופנים, אשר על ידם נזכה לקיים מצוה זו כרצונו יתברך, בלי פרח מלהליגים השונים, והיא: על ידי שנזכר היטב, את גודל הנחת רוח שזוכים לעשות לפני אבינו שבשמים, אשר מתפאר לפני כל המלאכים ושרפים, ולפני כל הבראים אשר בכל ה"עולםות" העליונות, באומרו, ראו והביטו על בני חביבי, הנמצאים בעולם השפל והنمוך הלזה, בזמנים של עקבתו דמשיחא, אשר אין שوال ואין דורש ואין מבקש, ועם כל זאת הם משתוקקים וחפצים ומתייגעים לעשות את רצון קונים, והם מתחזקים בכל עוז, ומוסרים כל כבודם והרגלים, כדי לעשות נחת רוח לבורא כל העולמים. אשר על ידי כל השתדלות ויגעה קטנה בזה, זוכים לפועל שמחה עצומה

בכל ה"עלמות", בראותם את גודל אהבת ותשוקת בניו חביביו של קודשא בריך הוא, המתיגגים ומשתדלים לכבד את מצותיו הקדושים, בכל מחיר, ובכל מצב.

וכאשר נזכיר ונAIR בנפשינו, שהדבר היחיד שנשאר לנו לעולמי עד, הוא רק ההשתדלות והגיעה לקיים את רצון בוראיינו, ללא פשרות, ובלא התחמקיות, על ידי זה נוכל להתחזק על כל פיתויי היצר, ונ神州 בכל עוז להתגבר על כל ההצלחות השונות המונעים אותנו מלכבד את רצונו יתרבץ כראוי. כי רק ההשתדלות והגעה לעשות את רצון הבורא יתרבץ חיי לעולמי עולמים, היא קיימת ועומדת לזכות של האדם לעולמי עד.

התנצלות

היות והספר נלקט על ידי אברכים שונים, שכל אחד ליקט מדברי רבותיו הקדושים, והיו כמה אברכים שהקדימו לדברי הצדיקים, מעט משבחיהם וגдолתם, למען ידוען כיצד יש להתייחס אל כל דבריהם בחרדת קודש. ואכן בתחילת ביקשנו שייהיו דברים אלו מסודרים לפני כל אחד מגודלי הדורות המוזכרים בספר זה, אך היו אחרים שנמנעו מהוסיפה זאת, מחמת הטעם שנראו להם, על כן השארנו את הדברים כפי שקיבלו אותם, ולא השמננו את מה שכבר נכתב בעברינו, וברצות הש"י נкова ונשלים את החסר במהדורות הבאות אי"ה.

כמו כן כאשר היו אגרות אשר חתוםין עליהם כמה מצדיקי וגдолוי הדורות, סידרנו את הדברים אצל כל אחד ואחד בפני עצמו, כדי שהיה מסודר לכל תלמיד וחסיד, כל דברי רבותיו שאמרו וכתו בעניין זה, לכן חוזרנו עליהם שוב, כדי שייהיו מסודרים במקום אחד, ואו יכול לראות לפניו את דעת קדש באופן ברור ומסודר.

"דבר אשר תוכל לקיימו!"

ידעוים דברי הרמב"ן שכותב באגרתו, "וכאשר תקום מן הספר, תחשפ באשר למדת, אם יש בו דבר אשר תוכל לקיומו". ואכן לצורך קיום דבריו

הקדושים הללו, ייחדנו מאמר מיוחד בסוף הספר, אשר בו נפרט בעזהשיות, את כל הדברים אשר יכולים לקבל מהם תועלת וחיזוק בעשיית רצון הבורא, על ידי הקריאה בספר זה.

אך זאת ברכוניינו להציג בהקדמינו זאת, הייתה ובדרך כלל, כל בעל נפש, כאשר הוא נתקל בעניין המצריך תיקון וחיזוק, אזי היצר מתעטף באיצטלא דמצוה, אשר על ידה הוא מכניס רפואי וחולשה בכל החשך והרצון לברר את הדבר ולהתעורר לתיקונו, מפני שהוא מפתח את האדם באומרו, הרי ידוע לך שכל תכילת הלימוד הוא רק כדי לקיים, ואם כן הרי אתה יודע שעניין זה אינו בשליטתך, וממילא אין זה בידך לקיימו, על כן עדיף שלא תלמד אותו כלל, ולא תיכנס לעניין זה כלל.

אבל הרמב"ן הקדוש דיבק בלשונו הזהב, וכותב "וכאשר תקים מן הספר, תחפש באשר למדת, אם יש בו דבר אשר תוכל לקיימו", ובזה הוא מרמז לנו, שגם כשלומדים ענינים שנראים לנו שאין הם "למעשה" עבורינו, כי נדמה לנו שאין בידינו לקיים אותם, אף על פי כן "תחפש" באשר למדת, אפילו אם לא תוכל לקיים את כל מה שלמדת, אבל אולי "יש בו דבר", אפילו רק דבר אחד, ופרט אחד, "אשר תוכל לקיימו".

ולענינו, כדי עبورינו כל היגיינה בכתב הספר ועריכתו, בשביל שיהודי אחד ימנע מלומר לזולתו, אפילו רק דיבור אחד המכניס רפואי בקיים מצוה זו כרצון הש"י, אשר מי יכול לשער ולתאר גודל הזכיה להינצל מעון חמור ונורא כזה, שהרי אפשר להיכلل על ידו בעון המחתיא את הרבים, אשר עונשו נורא עד למאד, כנפסק ברמב"ם שאין מספיקין בידו לעשות תשובה, וכידוע מענינו של ירבעם בן נבט הש"י ישמרנו ויצילנו. אשר עניין זה עלול להיעשות אפילו על ידי דיבור אחר של זלזול ורופא, שנפלט מהפה, ואפילו שלא בפניו, רק בתוך שיחה הנאמרת בקשר למי שזכה לקיים מצות כסוי הראש כרצון הש"י כראוי. ולפעמים אף ללא שום דיבור, עלולים להיכשל בחטא נורא זה, כאשר נמנעים מההראות פנים מאירות ומערכות לזללה, וכידוע מאמר צדיקים זי"ע, על הפסוק "כי באפם הרגו איש", שבעקימת האף עלולים להרוג איש רחמנא לצלו. - ואילו יזכה אדם אחד על ידי הקריאה בספר זה, להימנע מדבר אחד של רפואי וזלזול בעניין קיום מצוה זו כראוי, אזי הוא ניצל על

ידי זה מדבר נורא עד למאד, ועבור זה בלבד כדי כל יגיעתינו, כל ימי חיינו.

ועל אחת כמה וכמה, כדי יגיעתינו, באם יהודי אחד יזכה להתעורר על ידי ספר זה, להזק ולעוזר את זולתו, לשם קיום מצוה זו כראוי, אפילו אם הוא בעצמו עדיין לא זכה לקיים מצוה זו כרצון הש"י, אבל על ידי הקריאה בספר, הוא יזכה לומר דבר אחד של שבח לחברו, אשר זיכחו הש"י לקיים מצוה זו כראוי. אזי בודאי ובבודאי שהכל כדי בשבייל דבר אחד זהה, שהרי מי יכול לשער ולהתאר את גודל הזכות ועוצם השכר שאפשר להרוויח מדבר אחד של עידוד וחיזוק, שמעודדים את הזולת בקיום רצון הבורא בשלימות, וכמה שמחה של מצוה וגאה דקדושה, אפשר להפיח ולהאיר בלב הזולת, על ידי מהמא קצרה אחת, הנאמרת בפנים מאירות ושמחה, אשר אין לנו מושג עד היכן אפשר לזכות על ידי זה, לרוםם ולחזק את הזולת ברוחניות ובגשמיות, ובבודאי אין לשער ואין לתאר גודל הזכיה שמרוויח המעודד לעצמו בזה ובסבא לדורי דורות.

וכמו שmobא בזוהר הקדוש, שכש שישי תביעה בשם על כל מילה שלא הייתה רואיה להיאמר, כך ידרשו בשם על כל מילה שהיתה רואיה להיאמר, ונמנעו מהחציה מן הפה. ומכיון שגלו לנו חז"ל הקדושים, שמידה טובה מרובה, אם כן אין לשער גודל השכר שייזכו להרוויח, על ידי כל מילה של עידוד, שיעודדו את הזולת בקיום רצון הש"י בשמחה, על ידי הקריאה בספר זה. [נוראה עוד דברים נפלאים בעניין זה בסוף ספרנו, במאמר "וכאשר תקים מן הספר", בחלק הראשון אות ב'].

העצה לזכות לניסים ונפלאות למעלה מדריך הטבע

ונסיים בדברי מרן הגאון הגדול רבינו שלמה זלמן אויערבאך זצוק"ל, שנאמרו על ידי בנו הגאון רבי עזריאל שליט"א, [נדפס בספר הזכרון "כנסת עזרא", חלק ב' עמוד תרע"ז], "כתב שתרי"ג מצוות הם כנגד רמי"ח אמרים ושס"ה גידים, וכל מצוה מתקנת את האבר שלה, ומזה נשבע קיום כל האדם, [שהוא עולם קטן כיודע]. ועל דרך זה גם כל קיומם העולם יונק מהמצות. והניסיונות באים על ידי זה שמוסיפים יותר מהחייב, ומרבים

מן הנאים רבי שלמה זלמן אַוּרְבָּאָךְ זצוק"ל
"הנסים באים על ידי זה שמצוינים יותר מהחוב, וטרבים בהירור
מצווה שהוא יותר מהמצוות, בזכות זה מון השמים עושים נסיהם!"

בהתודור מצוה שהוא יותר מהמצוה, בזכות זה גם בשםים עושים ניסים, שהם יותר מסתם קיום העולם".

יעזרנו השם יתברך בזכות כל השתדלות להתחזק בקיום מצוה זו כרצון הש"י בשלימות, שיתגלו ויושפעו עליו חסדי הש"י, בימים גדולים אלה, אשר הכלל והפרט מצפים לרחמי שמיים מרובים, וכפי שאנו רואים בדברים ברורים אלו, שבזכות ההוספה בקיום המצאות יותר מהחייב, זוכים להתגלות נסים ונפלאות, [ممילא אפילו לפיו אלה שסוברים, שמדובר רק בהתודור בקיום מצות כיסוי הראש, אם כן בזכות זה זוכים להנאה של ניסים, וכי אינו זכות בימינו, שכן השמיים יגנו עליו באופן של ניסים].

וכך הבינו בספרנו, מדברי כ"ק מרן הכה"צ רבי בנימין רabinowitz זצוק"ל, שאמר, שככל הוספה בכיסוי הראש בצדניות, כאשר קשה לאדם לשנות את הרגלו ודרךו, והוא נדרש לחיזוק מיוחד כדי להתגבר על הבושה והחריג, משפיעה ישועות והצלחות מרבות מעלה מדרך הטבע. וכך, כל מי שמסירה את ה"פריעת", או ה"שפיכל", ומתחלת ללבת רק עם מטפתת. כפי שאחזו שזהו חיוב גמור על פי ההלכה, לכטוט את הראש עם מטפתת כראוי, והיה מעודד וחזק את נשות ישראל, להתגבר על כל המליעגים מבחוץ ומבפניים, באומרו שעל ידי זה יכול כל אחד לזכות לישועות מרבות מעלה מדרך הטבע. [ויסודות הדברים מבואר בראשית חכמה שער האהבה, פרק ח' אות ו'].

כן יזכנו הש"י, לעשות רצונו כראוי, מתוך שמחה וטוב לבב, לכבד את מצוותיו, ולשמור עליהם מכל משמר, ובזכות זה נזכה כולנו לשמירה עליונה ברוחניות ובגשמיות, לאורך ימים ושנים טובות אכיהיר.

בתפלה ובציפייה לזכות ליטול חלק בהתעוררות הנפלאה של נשות ישראל, המתחזקות לעשות רצון אביהם
שבשמיים, מתוך שמחה של מצוה.

מערכת

"הכתר והכבוד לחיה עולמיים"

ת. ד. 5252

ירושלים

WERN LEBT RAUS AUCH GÄNGT GUD GÜTTL' WÄHL'!
IHO WERL LEBT AED EGA EGAUAN' LEBT WÄHL' LEBT LEBT
GIEUZ IN JEWL HÄMMERL HÄMMERL GALL WÄGL'
ETWU SAW GÄGL SU LEBL' SU LEBL' SU LEBL' SU LEBL' SU LEBL'
ZEWL KLAO GÄGL GÄGL GALL WÄGL'
LEL WÄGL LEL WÄGL
GAL WÄGL LEL WÄGL WÄGL

**הארה נפלה שיכולה לסייע הרבה מאד בעזהש"י
לכל מי שרוצה לקבל תועלת מספר זה**

הנה כל מי שרוצה לקבל תועלת בעשיית רצון אבינו
שבשמים, על ידי ספר זה, עליו להקדים לעצמו הקדמה
 אחת, ולהארה בנפשו בבהירות.

והיא: כי כל מי שרוצה לדעת ולהתבונן באמת, מהו
רצון הש"י ממנו, בכל המצוות, ובפרט במצבה זו, עליו
להבין היטב שאפילו אם מצא אצל הצדיקים והגדוליים,
שאמרו בפירוש שרצון הש"י שלא יצא איש לרשות
הרבים עם פאה על ראה, ולעת עתה בני ביתם,
נשותיהם, בנותיהם, כלותיהם, נכדותיהם, או הולכים
בדרכיהם, יוצאות - בימינו - לרשות הרבים עם פאה, אזי
יש לו לדעת, שבכל זאת אין בזה שום סתרה ושום קושיא
על הצדיקים והגדוליים הללו. אדרבה ואדרבה, היא היא
תפארתם וחשיבותם, שאף על פי שבפועל היה קשה לבני
ביתם לקיים את רצון הש"י כראוי, בקיום מצוה קדושה
זו, אף על פי כן לא נמנעו מLAGOT את האמת למי שרוצה
וחפץ לדעת את האמת.

והנה כל זה שיין גם בכל המצוות שבתורה, אך על
אחד כמה וכמה במצבה זו של כסוי הראש, אשר כל מי
שידוע קצת את קורות הדורות, יודע בבירור שככל

התדרדרות שנעשתה בקיום מצוה זו, הייתה מכח השפעת החברה והמצב הקשה שהייתה בכלל ישראל משנת ת"ר ואילך, והמצב הלק והתדרדר בתקופת מלחמת העולם הראשונה ואחריה, ובתקופת מלחמת העולם השנייה. ואחריה, בהtagברות היצר הרע וחילוותיו, רחמנא לצלן. יהיה המצב נורא למאד, עד שאפלו בני ביתם ויוצאי חלציהם של גודלים שבגדולים, וקדושים שבקדושים, יהיה להם נסונות נוראים וקשיים עצומים, שלא לסתות מדרכי אבותיהם הקדושים והטהורים בקיום התורה ומצוותיה כראוי.

ו אף לאחר מכן, הייתה והדבר השתרש מאד בקרבת הציבור, היה קשה מאד לבני ביתם לשנות את הדבר בלבד, ולהזור למוטב נגד כל דעת הקהל. מAMILא מובן לכל אחד, שאין שום מקום, להיחלש, ולהתקrror, ולהתרפות, מלקיים את דברי הצדיקים זי"ע, מלחמת שרואים שצאתיהם או תלמידיהם, עדין אינם מסוגלים לקיים את דברי זקנייהם ורבותיהם בשלימות, מפני שכאמור אין הם אשימים בזה כלל, ולא תדונן את חברך עד שתגיעו למקוםו, וכן שכתבו צדיקים זי"ע, שלמקומו לעולם לא תגיע, מפני שכל קושי וכל מניעה, בנזיה ומורכבת מאלפי סיבות, ופרטים, ומצבים, בין לפיה הדור כולם, ובין לפיה מצב הבית, ובין לפיה מצב האשה בפרטות.

על כן כל אחד שמחפץ לקיים רצון בוראו באמת, אין לו אלא לדעת מה גילו לנו גdots הדורות זי"ע, מהו רצון הש"י, כיצד יקנימו נשות ישראל את מצות כיסוי הראש.

ויעשה כל אשר ביכולתו לזכות יהודים שיעשו את רצון בוראם במצבה זו בשלימות, כמו בכל המצוות שבתורה. והנה אף על פי שהדברים ברורים ופשוטים, ומובנים לכל בר דעת, שאין זו סיבה להיחלש ולהתרפות מדברים מפורשים וברורים שכחטו ואמרו גдолין הדורות זי"ע, מלחמת שעדיין קשה לצאצאיהם ותלמידיהם לקיימים בשלימות, עם כל זאת נביא את לשונו של הרה"ק בעל שומר אמונים זי"ע, שכותב בספריו שולחן הטהור (מאמר הצניעות פרק ה') בזה הלשון: "הרשות זהה [היצר הרע] כל בחוי בעט, לצד במצודתו זרע קדושים וצדיקים וחסידים, וצעירי הצאן ונשים, ובקל יש בכחו לפתחות חלושי דעת כאלו. ובשביל זה יש פתחון פה להמון עם כশמכיים אותם, לומר לה מכיה "טול קורה מבין ענייך", ובשביל זה נחדלו מה מכיה. אבל באמת אין זה תירוץ, כי מצינו אצל גדולים וצדיקים, גם הראשונים אשר השיבו רבים מעון, ועל בניהם לא היה בכחם להחזירם בתשובה, כמו שאמרו רוז"ל על חזקיהו המלך, וכי חזקיהו לכל ישראל לימד תורה ולמנשה בנו לא לימד, אלא כל התוכחות שהו כייחדו, לא הוועילו לו.

וככה עוד מצינו בהרבה תנאים הקדושים כמובא בדברי רבותינו ז"ל, ולא היה חס ושלום מלחמת מניעת התוכחה, רק זה נטבע בטבעיות שיוכל החכם לפעול יותר אצל אחרים, וגם הוא מפודות אלקינו ברוך הוא וברוך שמו.

ולכן אם אין בכחו למחות בני ביתו, יתבונן אולי אם ימסור נפשו ביותר, אז יהיה בכחו למחות. וגם אם לא

אפשר באמת בשום אופן, כמו שנתמךמרו לפני במרירות כמה וכמה, גודל צערם בזה, כי אין בכחם למחות בבני ביתם, וידעת כי יש מישראל הקדושים אשר הוכו ונתביישו בשביב זה ולא הוועיללמו, אף על פי כן אין פטור מליעסר ולהוכיח אחרים, כי אטו מי פטרו מזה?! עד כאן לשון קדשו. [וכאשר נתבאר בעז"ה בסוף הספר במאמר "וכאשר תקומו", עצה נפלאה כיצד יוכל כל אחד לסייע ולעורר את בני ביתו, ואת כל מי שיש לו קשר עמו, בקלות ובנעימות, ללא שום קושי כלל].

�כתב הגה"ק בעל "תולדות יעקב יוסף" זי"ע, מגドולי תלמידי הבуш"ט זי"ע, בפרשנת נשא למצות "והתודו את חטאיהם", וזה לשונו הקדוש: "עתה התהכם היצר הרע, שלא יצטרך לילד לפתות וללבוד ברשותו כל יחיד וייחיד, רק כל עצמו ללבוד את: היחיד אשר רבים נכשלים בו". עד כאן לשונו הקדוש. [ובשיחות הקודש של כ"ק מרן אדרמור"ר בעל "נתיבות שלום" מסלוניים זי"ע, מביא את דברי קודש אלו, להתעורר מהם להבין עד היכן נדרש להיזהר ולהישמר מהtagברות היצר, בפרט מי שעשו חשובים בעיני אחרים, ולמדים מהנהגותיו, בפרט כשהם לקולא, רחמנא לצלן].

ואם כן מובן לכל אחד, עד כמה קשה להtagבר על היצר הרע, כאשר "כל עצמו" של היצר מתגבר אך ורק על אדם יחיד זה, אשר רבים מביתים עליו. ואם לנו, אנשים פרטיים, קשה להtagבר על היצר הרע, אפילו שהtagברותו היא קטנה יחסית, על אחת כמה וכמה, אותן נשים שרבים למדים מהם, אשר "כל עצמו" של היצר

"לעילים הבא לא יקבלו כלל תירוץ זה שראו אחרים מזוללים בזה!"

מרן הנאון רבי חיים קניבסקי שליט"א
 "אין בזה שום תירוץ, אפילו רואים אנשים מזוללים בזה,
 ואפילו אנשים חשובים!"
 "אתה גורם להם شيיענשו גם עבורה, שהבשilio אחרים!"

מתחכם לכלcod אותם, רחמנא לצלן, בודאי ובבודאי שקשה הדבר עד מאד, והם זוקות לרוחמי שמים מרובים, ולסיעתא דשמייא מיוחדת כדי לזכות להtagbar עליו קרואו.

וכתב מrn הגאון האדיר רבי חיים קנייבסקי שליט"א בספרו ארחות יושר (ערך תפלה, עמוד ק"א אות ג'), זה לשונו שם:

"ויש בזה גם חילול ה' רחמנא לצלן שאומרים "כך מתנהגים בני תורה", ואין בזה שום תירוץ, אפילו רואין אנשים מזוללים בזה, ואפילו אנשים חשובים. דmma נפשך, אם יש להם טעם בזה, - ומסתמא, צריך לדונם לכף זכות שיש להם טעם, - אין הטעם שיקץ אצל אחרים. ואם אין להם טעם, בודאי גם הם יענשו על זה, ולא עוד אלא שאתה גורם להם שיונשו גם עבורך שהבשילו אחרים.

והעיקר שבכל דבר צריך לראות מה כתוב בתורה ובשו"ע, וזה רצון ה', ומהזול בזה הוא בכלל אפיקורס ח"ז, ועלעולם הבא לא יקבלו כלל תירוץ זה שראו אחרים מזוללים בזה". עד כאן לשונו.

ולכן יש לנו להתחזק נגד פיתוי היצר, המכניס קריירות לבב האדם, וגורם לו להתרפות מעשיות את רצון הש"י בשלימות, כאשר הוא מראה לאדם, משפחות חשובות של יראים ושלמים שייחו לאוי"ט, אשר עדין קשה להם למכת בשלימות בדרכי רבותיהם וokaneיהם הקדושים, ובדרך הדורות הקודמים זי"ע, אשר מסרו

נפשם לקיים את רצונו יתברך בשלימות בעניין מצות כיסוי
הראש כראוי.

והשם יתברך ינהנו על מי מנוחות על דבר כבוד שמו,
שנזכה לעשות רצונו יתברך בשלימות באמת כל ימי חיינו.

ישנם עוד הערות יקרות ונחותות לתועלת כל קוראי
הספר, במאמר "זבאשר תקום מז הספר", אשר ביכולתם
לסייע בעוזהשי"ת, על כל אופן הקריאה, וקבלת התועלת
מהספר.

"שמחה ונתתי שבח והודיה להשם יתברך"

מכتب קודש מאת הגאון רבי בנימין מנדלזון זצ"ל אב"ד קוממיות
אשר הסטופף בצל הרה"ק בעל "אמרי אמת" מגור זי"ע
והיה מגדולי חסידי גור מהמקורבים אצל הרה"ק בעל ה"בית ישראל" מגור זי"ע
בענין השמחה אשר יש לשמהו כאשר הכלה תלך עם מטפתת

אור לה' פרי שלח תשל"א

הנה משחת הבוחר מכיריים אותו, והם מושפעים ממני בהרבה דברים, ותוכל להגיד להם:
כשעשיתי השידוך עם משפחת בעל זידיטשוב עם בני ני¹, מלבד עצם ההתקשרות עם קדושים
עליו זי"ע, שמחתי ונתתי שבח והודיה להשם יתברך שכלתاي תחוי תלך כמו שהלכו בפולין
לפני מאה שנה².

ואם הבוחר יהיה פה, אספר לו, **וישמח שהציעו לו שידוך של לכתinitial**.
ידוע לי מגאונים אמיתיים זי"ע שנשיהם הלכו הילוך הדיעבד, ושהם שעשו שידוכים
עבור בתם עם חדר צאנז, והסכם היה לילך בנוסח צאנז הידוע³.
...ואקווה כשיראה להבוחר ממכתבי, **בטח יסכימו להרחבת קדושה בבitem**, ואם
מה' יצא הדבר יגמר בכii טוב.

ידידך המברך בכתו"ס

בנימין מנדלזון רב דפה

צלום כתוב היד של המכtab נמצא במערכת.

בשיחה אישית עם משפחת מקבל המכtab קיבלנו רשות מיוחדת לפרסם המכtab לתועלת הרבים.

1. **כשעשיתי השידוך עם משפחת בעל זידיטשוב עם בני ני**. הגה"ץ רבי בנימין מנדלזון זצ"ל השיא את בנו - יבלחט"א - הaga"ץ רבי מנחם מנדל מנדלזון שליט"א אב"ד קוממיות, עם הרבנית הצדיקנית מרתה בילא חייה ע"ה, בת הרה"ק ר' יוסף מאיר פאלק זי"ע, נכד הרה"ק בעל "עטרת צבי" מזידיטשוב זי"ע, אשר גדלה עס אמה אשת חבר הרבנית הצדיקנית
מרת חנה תחוי אצל רבן של ישראל הרה"ק אהרן קדוש ה' מבעלזא זי"ע, וחינכה מאז שנכנסה לביתה במסירות מופלאה
בדרכ אבותיו הקדושים בבית בעלזא זי"ע.

וראה בעמוד ש"ז מערכת "בעלזא" מה שאמר הרה"ק מהרי"ד מבעלזא זי"ע: "כל מי שלומד שייע"ע ביראת שמים
רואה היטב שאין חילוק בין שערות עצמן לפאה נכricht וכוי על כן צדיך כל איש לעיין היטב על בני ביתו בזה" עכלה"ק.
ובעמוד ש"ז הובא בדברי הרה"ק מהרי"א מבעלזא זי"ע שחיפש שידוך עברו אהיה של הרבנית מקוממיות הניל -
היה כי' אדמומי' הרה"ץ רבי אברהם פאלק מבערגסאו - פתח תקוה - זצ"ל - ודרש שתלך רק עם מטפתת ולא שום
הוספה של פריזעט או שפיצל כלל, וכאשר מצא את השידוך חחפזו שיבחה מאד על זה.

2. **כמו שהלכו בפולין לפני מאה שנה**. ראה במערכת "גור" עמוד שע"ג מה שסיפר כי' אדמומי' בעל פni מגור זי"ע
שייע אשת הרה"ק בעל ה"שפט אמת" מגור זי"ע הלכה רק עם מטפתת, וכן גם אשת הרה"ק בעל "אמרי אמת" מגור
זי"ע בזיוויר, אמא של כי' מרכן האדמוריים בעל ה"בית ישראל" והילב שמחה" זי"ע הלכה רק עם מטפתת.

3. **לילך בנוסח צאנז הידוע**. ראה במערכת "צאנז" עמוד תקפני מה שכתב הרה"ק בעל "דברי חיים" מצאנז זי"ע בשווית
דברי חיים (ח"ב יו"ד סי' נ"ט) שאפילו לתת חתיכת משי וכדומה על המצח שיהיה דומה לשיעור אסור. וראה שם בארכיות
מדברי בניו ותלמידיו וכל הולכים בדרכו שנזהרו מאי ללבת במטפתת ולא שום תוספת של פריזעט ושפיצל כלל.

השער הראשון

דעת עמודי ההוראה

מרן הגרא"א מווילנא זצוק"ל

כתב רביינו הגרא"א ב"שנות אליהו" על מסכת שבת פרק ו' משנה ה', "ופאה נכרית, פירוש, [אשה] שאין לה שער, נוטלת שער וմבנמת תחת הצעיף, כדי שתתראה בעלת שער" עכ"ל הגרא"א.

וכתיב על זה הגאון מה"ר נפתלי הירץ הלוי זצ"ל בהגחות שם: "נתכוין הגרא"א לאפוקי ממה שכTAB בשלטי גבורים ללימוד היתר מכאן לנשים נשואות היוצאות בכיסוי שערות שלהם שמכסים בשער אחרים תלושים כמו שייטלען [פאות] וכדומה, זה כתיב רביינו הגרא"א שכאן מיيري [מדובר] שהן מכוסות [לגמר] בצעיף".

ובקונטראס "דעת רבותינו - בעניין פאה נכרית" בני ברק תשנ"ח חלק ראשון עמוד 49, מביא מכתב מהגאון רבי ברוך רקובר זצ"ל מחבר ספרי "ברכת אליהו" על ביאורי הגרא"א, אשר מבאר במאמר את הסוגיא בארכיות ובהרחבה, וanno נביא רק קטעים קטנים מדבריו, כדי לטועם מעט מעיקרי הדברים: "יש להדגиш שהחיזב על אשת איש לכוסות שערה ברשות הרבנים אינו מטעם ערוה, אלא כמו שכחוב בכתבאות ע"ב, א': "רואה פרוע דאוריתא היא, שנאמר ופרע את ראש האשה" (במדבר ה', י"ח). וטעם האיסור כתיב בתורת הדשן

סימן י', דשם הביא הגمرا דכתובות הנזכרת לעיל. וכותב על זה זה לשונו: "דודאי איסור גילוי הראש דהთם איננו אלא משום פריצות גברי. והיכא דלא שכיחה רבים כגון בחצרא אין קפidea עכ"ל. וכן כתוב הלובש אבן העוזר סימן כ"א סעיף ב' וזה לשונו: לא תלכה בנות ישראל פרועות ראש בשוק וכו' שזה הוא פריצות לאשה" עכ"ל.

ובעמוד 55 אות ח': "הרוי ברשות הרבים דרך לכבות את הפאה [לגמר], בምפוריש בדברי הגר"א בשנות אליו על המשנה דפאה נכרית, וזה לשונו: "פירוש שאין לה שער, נוטלת שער ומכננת תחת הצעיף". והיינו ברשות הרבים דלשם יוצאה מכוסה".

ובעמוד 63 מס'ים: "ויהי רצון שזכות רבינו הגר"א זצוק"ל לעמוד לנו למצוא את האמת הצרופה, וכמו שכותב רבינו יונה באבות פרק ד' משנה ה': "הלומד על מנת לעשות, רצונו לומר, שדעתו לפלפל בלימוד כדי לדעת אמיתת הדברים, ורצונו לטרוח כמה ימים ושנים, להשיג דבר קטן, ולנהוג עצמו על פי האמת".

בברכת התורה

ברוךRKOBER.

מן החכם צבי וצוק"

אבו של מון הייעב"ן מעמדיין וצוק"

שבtab במצוותו תקדושה:

"הנני מצוה בהז עלייכם ועל דורותיכם אחריכם הэк עילם ולא יעבור..."

פאה נברית יהא אמור לבנו וכל מי מיזצאי חלצוי שייעבור על דבריו

צוואתי ואזהרתי בהז, לא יקרא שמי עליון..."

בפודם אל תבוא נפשינו ובקהלם לא תחדר כבודינו ובשם ישראל לא יבונח!"

מרן היעב"ץ וצוק"ל
בן מרן ה"חכם צבי" וצוק"ל
בעל סידור "בית יעקב" "עמודי שמיים" ושאר ספרים

לשונו הקדוש בשוו"ת שאלת יUb"ץ, הובא בספרנו להלן, בדברי מרן החתום סופר זי"ע, ולשונו הקדוש בספרו מор וקציעה סי' ע"ה, הובא בספרנו להלן, בדברי מרן החיד"א זי"ע.

קטע נורא מצואתו הקדושה

"וְאַתֶם בְנֵי יִשְׁמְרָכֶם צָרוֹנָנוּ וַיַּצְלַלְכֶם, זְרֻעִי וַזְרֻעִי עַד עֲוֹלָם, הַנְנִי מַצּוּה בָזָה עַליכֶם וְעַל דּוֹרֹתֵיכֶם אַחֲרֵיכֶם חַק עֲוֹלָם וְלֹא יַעֲבוֹר!, בְלִיּוֹת עַל רַאשֵיכֶם, כּוּבָע לְבָד וּכְרוֹ, וּבָן פָאָה נְבָרִית (פָאָרָוָק) יְהָא אָסּוֹר לְכֶם! ..."

וכל מי מיווצאי חלצ'י שי אברה על דברי צוואתי ואזהרתני זאת, לא יקראשמי עליו!!! בסודם אל תבוא נפשי ובkahלם לא תחד כבודי, ובשם ישראל לא יכונה!!!!".

היעב"ץ בהגחותיו לסדרו "עמודי שמיים", נדפס בסוף הסידור עמוד ק"ב, משנת תשכ"ז

תרן ה"חתם סופר" זצוק"ל

כותב בצוואתו הקדושה:

"פאה נברית אני אומרכם באיסור גמור!! ווה' ימציאכם חן וחסד
ותגיננהו ותמלחו ותגדלו בניכם, וצאצאייכם, וצאצאי צאצאייכם, על
התורה והעבודה!!"

מרן בעל החותם סופר זצוק"ל

**אשת מרן החותם סופר זי"ע ובנותיו ובלוותיו הלבבו עם
מטפחת בלבד!**

מרן ה"חותם סופר" זצוק"ל, פוסק בפירוש בהגנות החותם סופר על השולחן ערוך סימן ע"ה, שפאה נכricht אסורה ברשות הרבים. זה היא יותר חמורה ממי שהולכת עם סל של נסרים על הראש, אפילו ש"אי אפשר שלא יראו שערכותיה דרך הנסרים", ולכן אסור מדרבנן לצאת עם סל זה לרחוב, אבל לצאת עם פאה זה יותר חמור. - וראה להלן בחלק ב' בעזהש"י, את אריכות לשונו הקדוש של מרן החותם סופר זי"ע עם כל המקורות שהוא מצין לעין בהם.

מה כתוב מרן ה"חותם סופר" זי"ע בצוואתו לנשים?!

מלבד זאת כתב מרן ה"חותם סופר" זצוק"ל בצוואתו הקדושה: "וגם אפילו פאה נכricht אני אוסרכם באיסור גמור! וזה ימץיאכם חן, וחסד, וחנינה, וחללה, ותגדלו בנייכם וצאצאיכם וצאצאי צאצאיכם, על התורה והעבודה, כאשר ציווה ה' אלקינו עמנו ועם בניינו, עד עולם".

ועוד כתב מרן ה"חותם סופר" זי"ע לפני זה, בצוואתו הקדושה: "ולא תאמרו נשתנו העתים, כי יש לנו אב זקן יתרוך שמו, לא נשתנה, ולא ישתנה, וכל רע לא יאונה, ותתברכו מקדם מעוננה".

מן הנח"ק רבי יוסף צבי דושניטקי זצוקא'
כותב באגרת, שבשלהל להattefrin פאה נכricht, דרש טרן
החתם כופר זצוקא' על תיקון העניין, ובירך את "כל מי שישומע
לדבריו, ילך בצעניות בדרך דורות ראשונים, יזכה לבנים
טהוגנים, ויתברכו בכל העניינים!"

ומסיים את צוואתו הקדושה בתפלתו הידועה: "ויהי רצון מלפניך, נתן התורה יתברך שמן, שלא ייבש המעיין, ולא יקוץ האילן, פרי עץ חי וקיים אמן ואמן", עכל"ק.

מה ציווה מהר"ם א"ש - תלמיד החתום סופר - ברגעים האחרונים לפני מותו?

והנה פסק דין של מרן החתום סופר זי"ע בשולחן ערוך סימן ע"ה ובצוואתו, התפרסם בכל כלל ישראל, ובפרט ידוע הדבר בין תלמידי תלמידיו האמיתיים המתבטלים אל דעת קדשו, וביתר בין היהודי הונגריה החרדים לכל מוצא פי מרן החתום סופר זי"ע, ונכין כמה מגדולי הדורות המביאים את דבריו הקדושים.

נקדים שני עובדות נוראות מהתלמידי החתום סופר זי"ע, שבהם אנו רואים עד כמה זעקו והרעישו תלמידי החתום סופר האמיתים זי"ע על עניין הפאה.

זה לשון עדותו של הגה"ק ר' עקיבא יוסף שלעזינגר זי"ע בספרו לב העברי (חלק א' דף פ"א) על הנאון רבבי מאיר א"ש, בעל אמרי אש זי"ע: "אלו הן הדברים אשר צוה ربינו מאיר א"ש ז"ל לפני מותו לזרעו אחريו, ואמר בזה הלשון: מה אצויה לכם, שתלמדו בהתמדה, או שתהיו עובדי השם, זה תבינו מנפשכם. אך זה אצויה לכם מאד, תזהרו להיות עוקר הרים על מנהג קל שבקלים, והנשים ישמרו מללבוש פאה נברית חם ושלום. עכ"ל הקדוש!".

ברכת החתום סופר שדרש בשחאל להתפרק פאה נברית!

זה לשון עדותו של מרן הגה"ק רבבי יוסף צבי דושינסקי זי"ע, הרבה של ירושלים עיה"ק, במכתבו הנדפס בספר "זכרון למשה":

"פישוט שדעת קדושת זקנינו מרדן החתום סופר וצ"ל, בהגהות שולחן
ערוך נוטה לאוסור, ומובהח זאת מכונה שצ"ין ל'שאילת ייעב"ז'
בשלשה מקומות שאסרך?
(אנרת קדשו מבואת להלן בטערכט "ערליך")

כ"ק מרדן אדמור"ר מערליך שליט"א
נכדר מרדן חנה"ק בעל "חתם סופר" זצוק"ל
אשר כותב במצוותו הקדושה:

"פאה נברית אני אופרכם באיסור גמור!! זה ו'ימציאכם חן' ו'חסן'
וחנינה! והמלתנו! ותגדרלו בניכם, וצאצאייכם, וצאצאי צאצאייכם, על
התורה והעבודה... עד עולם!"

"ושמעתי למורי הגאון ר' יצחק זעיר (פאלאק) זצ"ל בהתווכחו עם תלמיד החותם סופר, על סדר דברים שיצאו מפיו [של החותם סופר] בדרשה אחת, כשהחל להתפרץ פיה נברית!!! אמר הוא [הגאון ר' יצחק זעיר פולק] ז"ל, סדר דבריו [של מרן החותם סופר זי"ע] היה לבך כל מי ששמע לדבריוليلך בצדיעות בדרך דורות ראשונים, יזכה לבנים מהוגנים!, ויתברכו בכל עניינים!.

והרים [החותם סופר זי"ע] קולו בכח, "מכלך הנ אתה שומע לאו!", וכל העם אחוזם חיל ורעה, בשמעם דברים אלו יוצאים מפיו בלילה כל נdry!, בקדושא וטהרה!!!". עד כאן לשונו הקדוש.

היצר הרע שם כל מגמתו להמית הנשים בזה

עד כמה היו דבוקים תלמידי החותם סופר זי"ע האמיטיים, לקיים את דברות קדשו בפירושו לשולחן ערוך ובצוואתו הקדושה שאסר את הפאה, אפשר לראות מדבריו הנלהבים של תלמידו הגדול הגה"ק ר' הלל מקאלמייא זי"ע בספרו "שירי משכיל" על צוותה החותם סופר, זולחה"ק (כלל ה' פרט ט'): "שהיצר הרע הניח מלהסית מכל השס"ה לא תעשה, ושם כל מגמתו להתאמץ לטרוח להחטאים בפגם יסוד, ובכלל הסתתו... הוא שטורח וממית לנשים שייהיו בבחינת "גבחו בנות ציון", ולקשט בתכשיטים ובמלבושים כאחת הפרוצות.. שם בגדי שחץ וגאות ולא מדרכי הצדיעות, וגורמיין להבעיר היצר הרע בלב רואיהם, ועל ידי כך הולכין מעט מעת מדת יהדות מדרכי הצדיעות, ומשנים מדרבי אמהות הבשורות להתקשט אף בפה נברית!!!..." [מדברי בהמשך, מפורש ש"פה נברית" זו, אשר עליה מדובר הגה"ק מרן החותם סופר זי"ע, היא רק בקצת הראש, וכל הראש מכוסה במטפתה, וקצת זה של הפאה בצדדי הראש אפילו כשל הראש מכוסה עם מטפתה, אסר החותם סופר זי"ע!].

רביינו הנדול בדור האחורי!

"ורביינו הנדול בדור האחורי הזה צוה לכל זרעו, זה לשונו, "וגם בפאה נכרית אני אוסרכם באיסור גמור!". - והוא שלא אסור כן לכל העולם, [היאינו - כפי שמצויה שם בהמשך דבריו הקדושים], שהכוונה של החתום סופר זי"ע בצוואה, היא לא אסור אפילו שעורה אחת של פאה,ermenichim בקצת המטפחת שלא במקום השיער. ועל זה שואל תלמידו, למה לא אסור בפירוש לכל העולם, גם את השערה של פאהermenichim בצד, שלא במקום השערות]. משום שידע שמי שהוא ירא ה', ונדבה לבבו שאשתו ובנותיו יהיו מנשים באهل תבורך, וילכו בדרכי האמהות, ודאי יאמר גם אני ATHNAG צורעו של אותו צדיק!.

עין חובת הלבבות שכל ירא ה' ראוי לו ליקח ראייה מעובי עבירה ועשה רשע, כמה הם זריזים וממהרים לעשות עבירה למלאות תאונותם בכל דקדוקיה ופרטיה ולא יבשו, ואם מה עושים כן עבר תאונות בהמויות והנאה גשmittה שהיא רגע, מה מהווים לעשותראי ה' עבר תאונה רוחנית והנאה עלמיה לחיות בורח מן העבירה. ולקיים מצות ה' בזריזות ובשמחה בכל דקדוקיה! ולא יבוש מלעג השאננים!».

ע"י הזהיירות מפאה נכרית "אובה לברכתו של אותו צדיק וקדוש עליון"!

"אם כן נשים שאנוות!, בנות בותחות!, שמען קולי והאזינה אמרתי, הרי אם נתחש מחדש חדש בענייני הבגדים שהוא מאביזריהו דפריצות ועוזות, מיד כל אחת מקנאה בחברתה וממהרת זריזה לומר: עשה כן גם אני!.

מעתה לנו דעתכם לכך, לאחר שראתה עינו של אותו צדיק ואביר הרועים [מן החתום סופר זי"ע], כמה מהפגם מסתעף לנשים כאלה שלובשים בפאה נכרית, עד שמאהבת האב על בנותיו ציווה והזהיר אותן!, וגם ברכם!, וזה לשונו הזהב, "וגם בפאה נכרית אני אוסרכם

ב"ק טרן הנח"ק בעל "מנחת אלעזר" ממונקאטש וצוק"

בוחת בספריו:

"הנאנן חתם סופר וצ"ל, הוחיר בזה על פאה נכricht, בצוואתו לבנותיו יעל
כל דורותיו"!

באישור גמור, וה' ימציאכם חן וחסד!, ותגדלו בנים וצאצאיכם על התורה ועל העבודה!" עד כאן לשונו הקדוש. אם כן מהראוי והנכון הוא שכל אחת ואחת תהיה בבחינת "ותקנא רחל באחותה", לומרעשה כן גם אני!, ואocha לברכתו של אותו צדיק וקדוש עליון!!". עד כאן לשון קדשו של תלמידו הגה"ק ר' הלל מקולמאי זי"ע. אשר מוכיח שם בהמשך הדברים שככל זה מדובר אפילו רק על קצה של פאה שמנוח בפתח הראש, אפילו כאשר כל הראש מכוסה עם מטפחת ורק בקצה הניחו פאה נכricht, (כמו מצות "פאה", - להבדיל ורבבות הבדלות ללא שיעור וסוף, בין חול לקודש, ובין טמא לטהור - שהכוונה בקצה השדה!). ועל זה בירך החתום סופר זי"ע, שמי שימנע מזה, יזכה לגדול בניהם וצאצאיהם על התורה ועל העבודה!.

פאה אסורה מדינא!

לאחר מכן מוסיף תלמידו הגה"ק זי"ע בזה הלשון: "ואחר כך עבירה גוררת עבירה, והוסיפו להרע לילך יותר בפריצות, לבוש פרוק הנקרא במדינה זו שיטל, והיינו לכוסות כל הראש בפה נכricht, זה אסורה מדינא!, וכל הפוסקים מודים בזה!" עכל"ק. דהיינו שסובר שכל דברי החתום סופר לזרעו אחريו היו הוספה על מה שכותב שם שלא ילכו בדרכיו "נשים רעות שמוציאין אפילו שערכה אחת לחוץ", על זה הוסיף שלא רק שערכה אחת טבעית אסורה אפילו כשהיא יוצאה רק הצד מחוץ למטפחת, אלא גם - שערכה אחת לא טבעית, אלא - "בפה נכricht, אני אוסריכם באיסור גמור". אבל על פאה על כל הראש, הרי זה וודאי אסור, ולכן על זה לא היה צריך בכלל להזהיר!, כי "זה אסור מדינא"!.

אין חילוק בין שערות לפאה!

הגה"ק מהרי"ד מבעלזא זי"ע בדרשתו הידועה לפני אלף בני ישראל, שנדרפסה באלפי עותקים בספר "דיבורים קדושים" ובעוד

כ"ק מרכן אדמור"ר מצאנז קלוייזנבורג זצוק"ל

"מחובר בחתם סופר הקדוש" רבן של ישראל אשר זקני
הקדוש מצאנז וו"ע כותב על עצמו, לא זכויות להבין
משיחת חולין שלון"

ספרים [לאחרונה נדפסה שוב בסוף ספר "קול התור" עמוד רס"ח], אמר - בזה הלשון "כל מי שלומד שולחן ערוך ביראת שמים, רואה היטב שאין חילוק בין שערות עצמן לפאה נכricht שנקרה שייטעל, ונדפס כתם בשולחן ערוך הנחות חתם סופר, ופוסק גם כן שאין חילוק בין שערות עצמן לפאה נכricht!" עכל"ק.

חתם סופר הזahir על פאה נכricht "על כל דורותיו"!

גם הaga"ק ממונקאטש זי"ע כותב בספרו "נמקי אורח חיים" סעיף ב': "והנאון חתם סופר זצ"ל הזahir בזה על פאה נכricht, בצוואתו לבנותיו, ועל כל דורותיו, ובעווננותינו הרבים בדורותינו נפרצו במלואם בזה, אבל על כל פנים בדורו היו נזרים בזה, והשם יתברך יעוזנו בקרוב, ויקוים בנו מה שנאמר באברהם אבינו כי ידעתינו למען אשר יזכה את בניו ואת ביתו - אלו הנשים - אחריו ושמרו דרך ה', ולמה זahir ולנזהר שלומי תן כדי נהר בכל טוב סלה" עכל"ק.

זה זואה עד סוף כל הדורות!

גם כ"ק אדמו"ר מצאנז קלוייזנבורג זצוק"ל היה מזכיר את דברי מרן החתם סופר זי"ע, ונציין לדוגמה את מה שאמר בדברות קדשו בשיעור חמיש רשי"י פרשת נח תש"מ "מרן החתם סופר זי"ע מקפיד בצוואתו שלא ילכו עם פאה!.

והרי מצוה לקיים דברי המת זהו דבר ברור, אפילו אילו הוא לא היה החתם סופר!, מכל שכן כאשר מדובר בחתום סופר הקדוש!, דער הייליגער חתום סופר!, דער רבן של ישראל!, אשר זקני הקדוש מצאנז זי"ע כותב על עצמו לא זכתי להבין שיחת חולין שלו!. - עד כאן מדבריו הקדושים בשיעור חמיש רשי"י.

וכמו כן בספרו הקדוש "שפע חיים" מכתבי תורה (חלק ה' עמוד קנ"ט), כותב כ"ק אדמו"ר מצאנז - קלוייזנבורג זי"ע, בזה הלשון:

מן הנאים רבי שמואל הליי וווזר שליט"א
כותב באנרת לנשות ישראל:

"להזר ללבוש כסוי ראש שלא בדרך פאה נברית,
וכאשר כתוב מן החותם סופר ז"ע בשולחן ערד ובצוואתו הקדושה!"

"החתם סופר בצוואה לבניו כתב "וגם בפאה נכricht אני אוסרכם איסור גמור וכו'", ועיין בהגחות חתום חתום סופר לשולחן ערוך אורח חיים סימן ע"ה עכל"ק. (עיין עוד להלן במערכת הגה"ק אדרמו"ר מצאנז קלוייזענבורג זי"ע בארכיות).

גם מרן הגר"ש וואזנר שליט"א במכתבו, מזכיר את דעת רשבכה"ג מרן החתום סופר, הן בשו"ע, והן בצוואה, באומרו "להזוז לבוש כסוי ראש שלא בדרך פאה נכricht, וככאשר כתב מרן החתום סופר זי"ע בשולחן ערוך, ובצוואתו הקדושה".

טחן המהרייל דיקין זצוקל בותב בפירוש בספריו, שבל מה שטודבר
על חלייה עם פאה:
"זק בחזר אמרה, אבל לרשות הרבנים עדין טנא לך?"

טרא נעריך נבריטק זצוקל

אמור: בנקום שטוחים כל הבינוים והთוארים, בנון הנאון האטוייה,
טרא, רבנן צל כל בני הנגלת, וכו', אחריו כל התוארים האלה, שם
טהוריים התוארים צל רבי חזישע לייבו
ובנורל האומח והפוך מקריזת טרא רמחרדייל דיסקון ווילן, רעדוי ידו
כאשר נסה לכתוב אללו אמת, ואלה הבהבה ומונ רב מנגאל הראה
העצומה בקדושים הקדושים ווילן

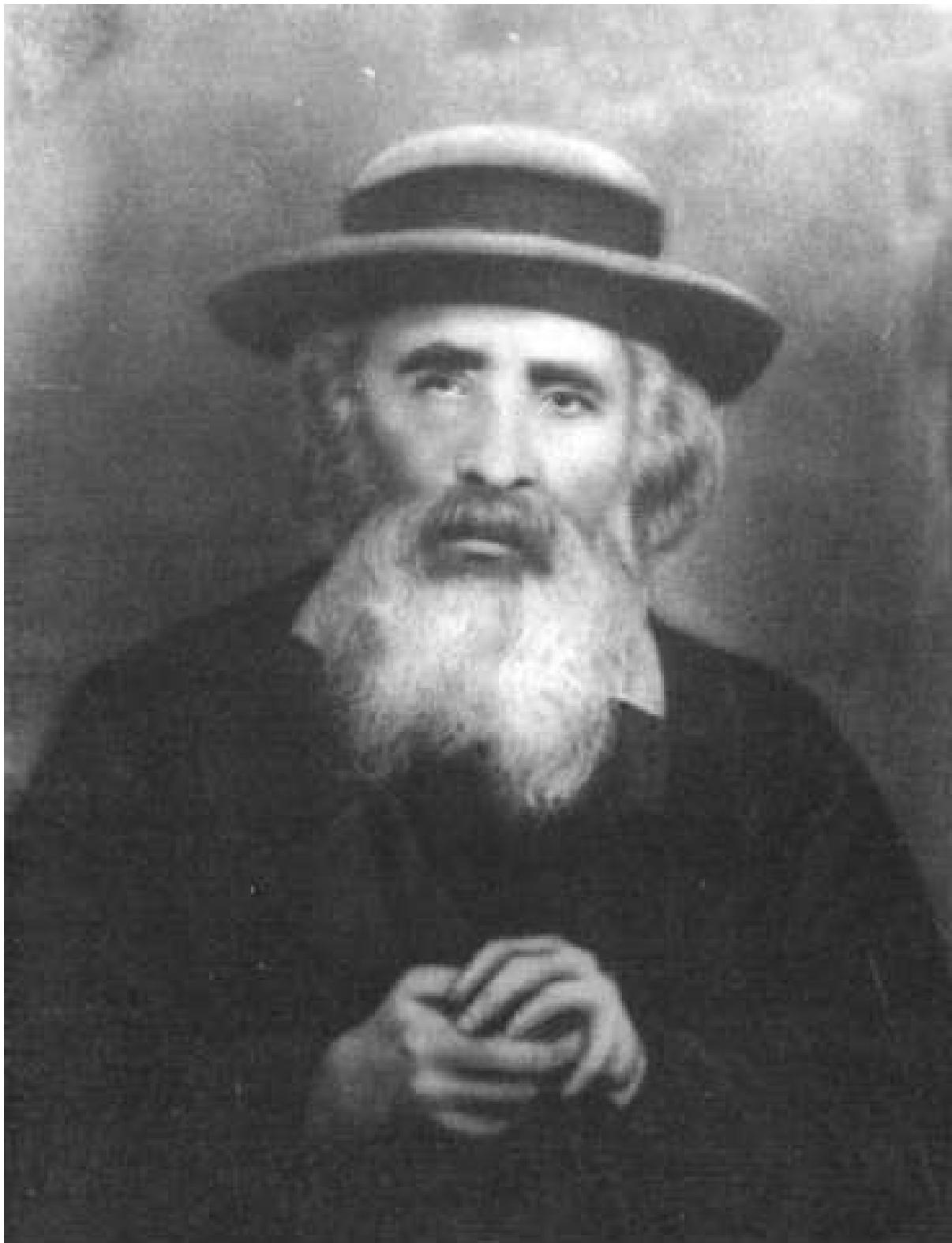
הגאון הקדוש השרכת מבריסק רבי יהושע ליב דיסקין זצ"ל

טרם ניגש אל דבריו הקדושים, נקדים מעט כתיפה מן הים מעוצם גודלותו וקדושתו של מרן הרב מבריסק זי"ע, כדי שנידע איך לגשת בחיל ורעהה לכל אותן ואות מדבריו הקדושים.

מובא בספר "גדולי הדורות" (להרה"ג ר' יחיאל מיכל שטרן שליט"א) סיפר הגאון רבי איסר זלמן מלצר זצ"ל: "מעשה ומרן רבי יוסף דב סולובייצ'יק זצוק"ל בעל "בית הלוי", ישב לכתחוב לרבי יהושע ליב דיסקין מכתב. משרהה להתחיל לכתחוב ולפתחה בתארים, החלו ידיו לרעוד!, במידה כזו שהוא לא היה מסוגל לכתחוב!. ימים ספורים לאחר מכן חזר מרן רבי יוסף דוב זצוק"ל, וניסה להתחיל בכתיבת המכתב, אולם גם הפעם החלו ידיו לרעוד!, והוא לא היה מסוגל לכתחוב!. כך חזר הדבר ונשנה מספר פעמים !!, עד אשר לאחר זמן רב, הוא הצליח לשבת ולכתוב את המכתב לאותו גאון, קדוש ישראל".

עוד מובא שם: כשהרבי חיים מבריסק זי"ע הזמין את אחד הרבנים להספיד את רבי יהושע ליב דיסקין, שאל הרב הספדי באיזה תואר לכנות את הגאון הקדוש רבי יהושע ליב זי"ע, ואמר רבי חיים, מקום שמתויימים כל הכהנים והთוארים, כגון הגאון האמיתי, מרן, רבן של כל בני הגולה, וכו', אחורי כל התוארים האלה, שם מתחילהם התוארים של רבי יהושע ליב!!!.

וראה מה שכחוב מרן ה"חזהן איש" זצוק"ל, הובא בסוף ספר "דרך אמונה" חלק ד' מרן הגאון רבי חיים קניבסקי שליט"א, בחלק האגרות מרן זצ"ל, אגרת כ"ו] "הרבניים כבר הפיצו הידועותיהם וכו', ופוטרים עצם בטענת: מה אפשר לעשות. לא כן הקבוזות של אגודת ישראל, וסוף דבר היה שהוכרחתי להשיבות כאשר בלב, כדעת רבותינו-aosרים

מזרן הנזון הקדוש רבי יהוישע לייב דיסקין מברייסק וצוקל
 פאך שאינה ניכרת "לבַּל" שהיא לא משיער "זְדָאי אַפְּרֵד"!!!
 "בטרט שהוא חשש הרהור"!
 "גומ בלאו הבי יש לומער, דשם רק להזכיר אַפְּרֵד,
 אַבל לרשوت הרבים ערדיין מנא לנו"!?

וכו', השבתי להם שאין שום היתר בדבר. וכפי המוחזק כאן כן הייתה דעת הגאון רבי יהושע ליב דיסקין, והגאון רבי שמואל סלנט זללה"ה בשנת תרמ"ט וכו'. כאשר רצה הגאון..., כמו עליו הנקנים מתלמידיו הגאון רבי יהושע ליב, והראו לו חתימת הגאון רבי יהושע ליב שאין להשתמש בשום היתר וכו'. והנה אגדת ישראל הנמשכים אחר תלמידיו הגאון רבי יהושע ליב, מחייבים הדבר לאיסור וכו', וכל פטפוטי הדברים כי יש בזה פיקוח נפש וסכנה, אינה באה, רק מקרים הלב וחוסר יראה, ראוייה לתורה ומצוות". עליך של מREN ה"חזון איש" זללה"ה.

AREN רבי ישראל יעקב קנייבסקי זי"ע בספרו חי עולם חלק א' פרק ל' כתוב, "ובכל הדורות נמצאים קדושים עליון אשר רוח הקודש שורה עליהם, כמו שאמרו חז"ל בסוכה (דף מה ע"ב) "לא פחות עלמא מתלתין ושיתא (לו) צדיקי דמקבלי אפי שכינתא בכל יום" (רצה לומר, דבוקים בו יתברך ושכינה שורה עליהם). וכן ראיינו בחוש בכל הדורות קדושים וטהורים שזכו לרוח הקודש, וגם בדורות שלפנינו - בגון המרי"ל דיסקין בירושלמי עיה"ק!, וכן הרבה, וקשה לפרט קצטם שלא יהיה כפגיעה חז"ו בשאר הצדיקים והקדושים אשר בארץ - וכל זה מחסדי השיעית למען חזק לבבות אחינו בני ישראל לאמונה שלמה ולעבדתו יתברך שמנו".

וכעת ניגש בחיל ורעדה אל דבריו הקדושים והטהורים.

הפות שאין "ניכרות לכל" אדם, שם לא שיער - אמורות!

הגאון הקדוש מבрисק כותב בעצמו בספרו הקדוש, שאלות ותשובות מהרי"ל דיסקין, (קונטרס אחרון לסי' קט"ז ס"ד, דין יוצאת וראשה פרוע) בזה הלשון:

"עין שלטי גברים פ' במאasha, דבשער תלוש שרי, ונ"ל [=ונראה לי] דודקא בגונא דניכר לכל, שלא נעשה משער של עצמה, אבל בלאו הבי ודאי אמור... ובפרט לעניין איסור ערוה, שהוא חשש הרהוּר.

מרן הנזון רבי שלמה זלמן אויערבאך זצ"ל
טופורש מדברי המהרי"ל דיסקין זצ"ל,
שאסור ללכנת עם פאה, שאינה ניברת לבולם, שהיא לא משערו

גם בלאו הכי יש לומר שם רק לחצר אמרו, ובאייה מעורבת, אבל לרשות הרבים עדין מנא לן". עכל"ק.

היווצה לנו מדברי קדשו ד' יסודות.

א', כל מה שהתירו היה רק באופן שניכר לכל שאין זה שערה, אבל אם אין "ניכר כלל" שאין זה שערה, אז "זודאי אסור"!. ככלומר לא מספיק שיידעו שהיא חרדית, וממילא בכך בזודאי מסתבר שمرة השערות שעל ראהם הם פאה ולא שער, - מפני שידיעה זו עדין אינה נחשבת שהדבר עצמו "ניכר", וכדי להתיר צריך שיהיה "ניכר" ולא מספיק שיהיה "ידעע".

ב'. ה"ניכר" אינו די שיהיה ניכר לה, או למכירותיה וחברותיה, או לכל הנשים, אלא צריך שיהיה ניכר " כלל"!. היינו לכל אדם.

ג'. המהרייל דיסקין זי"ע מוסיף לבאר חומר הדבר, שאין זה כמו כל מראית עין שבועלם. אלא כאן הדבר חמור הרבה יותר מפני שהוא דבר המביא להרהור.

ד'. המהרייל דיסקין זי"ע דוחה את הרاءות להיתר, מפני שיש לומר שכל מה שמופיע בהזיל פאה נכricht, כוונתם רק על חצר בלבד, אבל על יציאת לרשות הרבים עדין אין שום מקום להתיר!.

פסק מגן הגאון רבוי שלמה זלמן אויערבאך זי"ע על פי דברי המהרייל דיסקין זי"ע

בקונטרס "הצנע לכת" עמוד ק"ג: מביא את דברי מהרייל דיסקין

תחת הכותרת:

"פאות במראה שיער אסורות!"

ומוסיף: "על פי הוראת הגאון רבוי שלמה זלמן אויערבאך שליט"א [צוק"ל] שהוכיחה מדברי המהרייל דיסקין צוק"ל, גם

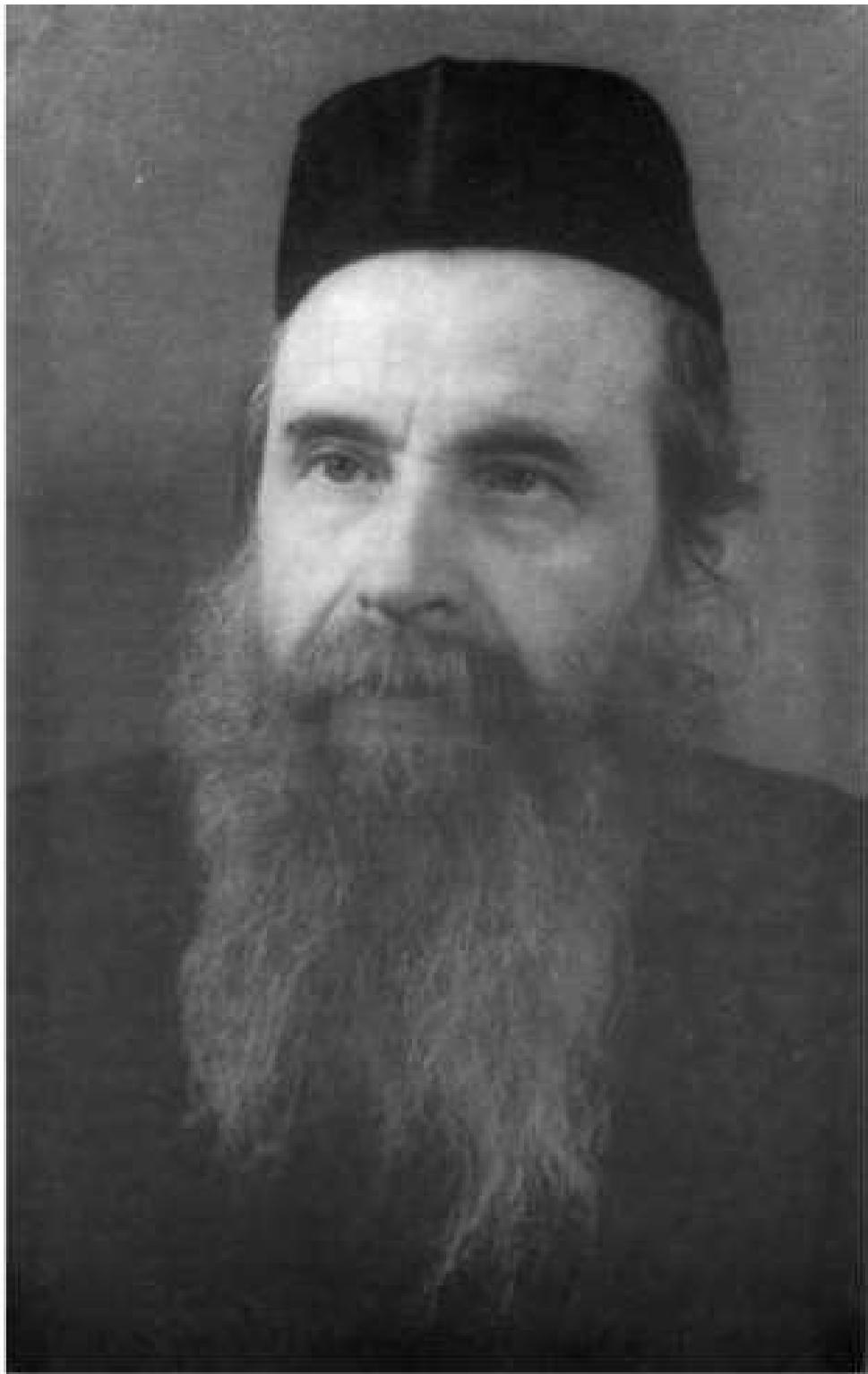

מון הגאון רבי יוסף חיים זוננפלד זצ"ל
 נאבר"ד ירושלים עיה"ק
 אמר לאחת שהלכה עם פאה
 "קשה לי לומר עליך שאות מטבח פרוץ"
 אבל זה שעת דומה לפירות, זה דבר ברורין
 ודבריו אלו נאמרו על הפהה היושנה שהייתה לפני יותר משבעים שנה

הפוסקים שהתיירו לבישת פאה נכricht, מודים שאסור שתראת הפאה כשרה".

וכבר העיד הגרא"ם גروس שליט"א במכתבו משנת תשנ"ו - בקשר למא שאסר מרן הגרש"ז אויערבאך זצוק"ל ויבדלחת"א הגרא"ש אלישיב שליט"א ושאר גדולי הדור, את הפיאות הנראות במראה שיעיר. - על זה מעיד בזה הלשון, "כפי שאומרים מוכרי הפאות וקוניהם, כיום צורת הפאות כפי מתכוונתו ללא סטייה מהתקנות שנכתבו, לא מצוי בכלל!, אלא כחמש או עשר אחוז!, וגם [האחוז המועט] המצוי, נראה על אשה צעירה כאשה מבוגרת וכיוצא בזה... ומהאי טעם אין [מוכרי הפיאות והנשים] בוחרות בפאות אלו!, ונפרץ התקנות!... באומרים שבלאו הכי לא שייכא לעמוד בכל הגדרים!!!!".

וכפי שאכן בסקר שנערך בשנת תשנ"ז כנסנשאלו מוכרי הפיאות בבני ברק, מדוע כל הפאות שהם מוכרות נראות ממש כמראה שיעיר, הרי הרבנים אסרו זאת וכתבו שאין נחשבות כיסוי ראש?, ענו כולם בלעג וצחוק, "הרי אי אפשר למצוא ביום אפילו פאה אחת בכל העולם שאינה נראית ממש כמראה שיעיר!, ואם כן, אם פאות במראה שיעיר אסורות, אז אסור להניח שום חתיכת פאה על הראש, כי כולם נראות ממש כשייער"!.

כרון הנאות רבי יהושע זוקל

ראש ישיבת חברון

באSTER צבעע מפי כרונ הנראיין מביריסק זצוקל טabhängig מрон דטראיה
זצוקל, אמר על הבטהרייל דיפקון זצוקל שהוּא "הרבי של כל
ישראל", נוננה ראש ישיבת חברון זבי מה החודש בבר? ואלא
כוי יהוה הרבי של כל ישראל אם לא רבי יהושע לוייב?

[שבוזות וחגיגות בבית בריסק חלק ד סוף קליאן]

**סיפור נורא מהגאון הקדוש
השערת רבינו יהושע ליב דיסקין זצ"ל מבריסק**

**שברה של מי שמתאמצת
להשפייע ולשדל נשים שיסירו את הפאה!**

מעשה ברבה של יפו הגה"ץ רבי נפתלי הירץ זצ"ל, אשר החליט לצאת במיוחד לירושלים כדי לחפש את סידור הרש"ש, הוא יצא לירושלים ופנה אל כיוון ישיבת "בית אל", - בית מדרשו של רבי שלום שרובי זצ"ל (הרש"ש).

בهيינסו אל שערי העיר העתיקה נתקל בדרכו בלוויה רבת משתתפים, הייתה זו לויתה של הרובנית הצדקנית רחל לוי, אלמנתו של הראב"ד רבי יעקב ליב זצ"ל, רבי נפתלי הירץ הצעיר מיד אל המלויים, והלך אחריו המטה ביחד עם שני תלמידי החכמים הגדולים של ירושלים, רבי ישעיה ורבי יעקב אורנשטיין זצ"ל.

בעבור הלוויה ליד ישיבת "אהל משה", הופתע רבה של יפו לראות כיצד מופיע הגאון הקדוש השערת רבינו יהושע ליב דיסקין הרב מבריסק זצ"ל על גזירותו ביתו, להлок למנוחה הצדקנית את כבודה الآخرון.

היה זה מאורע מיוחד במינו, מפני שידוע היה לכל, שהרב מבריסק לא יצא מעודו ללוויה של אשთ, גם אם הייתה זו בעלת דרגה עליונה ביותר ביחס ובצדקה, וכך הוא טרח ובא אל הגזירות, והמתין עד שאחרוני המלויים לא נראו כבר ברחוב !! !!.

ר' נפתלי הירץ מביע את השתוממותו על כך, יודע הנהו שתנוועותיו של הרב מבריסק מדודות ושקולות הנה, ומה ראה על כה ?.

מרכז הଘיצ'ק בעל "קהילות יעקב" וצוק"ל
 "בכל הדורות נמצאים קדושים עליזון אשר רוח הקודש שורה עליהם
 "בגנון חנרייל דיפקין בירושלים עיה"קן"
 ובכפירו של מרכז המהרייל דיפקין וצוק"ל נפקק להלבחה שהחליכה
 עם פאה שאינה ניכרת לכל שאיננה משערות, "בודאי אסורי!"
 גם بلا זה, כל מה שמצויר פאה,
 "רק לחצץ אמרו, אבל לרשות תרביהם, ערויין מגן לאן?"

נענה ר' ישעיה אורנשטיין ואמր: אשה זו סבלה ביותר מצער גידול בניים, היא שיכלה בחיה שלשה בניים תלמידי חכמים וצדיקים, ומכאובים ויסורים למכביר היו מנת חלקה בחיים, לנן זכתה לכבוד הזה שהרב מבריסק יצא ללוותה.

כאשר מרגיש ר' יעקב אורנשטיין שהסביר זה אינו מספקו, הוא נענה ואומר, שלדעתו פשר הדבר טמון בעובדא, שר' יעקב ליב היה לומד תורהليلות שלימים מתוך יסורים, ובכדי שלא תחטפנו שינה היה משים את רגליו בגיגית מים צוננים וכך היה יושב ושונה ועמיק במשנתו משך שעות רצופות, הרבנית שלו נטלה על עצמה את העול לסיע לו בכך, וmdi לילה בלילה הייתה שואבת מים מן הבור ומושיטה לבעלת גיגית המים כדי שיוכל ללמד בתורה מבלי תנומה, כך היה מנהגה מאז שנישאה לו ועד ליום פטירתו, ובכן - מסיים ר' יעקב - וכי לא הייתה בגלל כך זכאית לכבוד הזה?.

רבי נפתלי הירץ התפעל מאד מעבודת הקודש של הרבנית הצדונית ע"ה, ומגודל מסירות נפשה עבור יגיאת התורה של בעלה הגאון רבי יעקב ליב ז"ע, אבל עם כל זאת, אומר רבי נפתלי הירץ, מרגיש אני כי יש כאן סיבה נוספת, שהוזעיה את הרב מבריסק מגדרו, לצאת ולהלוך לה את הכבוד הגדול הזה!.

ושמא - חוזר ואומר ר' ישעיה - יצא הרב מבריסק לכבודו של בעלה גדול הראב"ד, שעשה במסירות נפש בעניין החرم על בת הספר, והיא, הרבנית, עמדה תמיד לימינו?.

עדין לא זאת, קيري ר' ישעיה - אומר הרב מיפו - טרם הגענו לנקודת הפער העיקרית.

אם כך - נענו שניהם ואמרו - עצהנו למר היא, לשאול על פשר הדבר את מאן הגאון ר' יוסף חיים זוננפלד, איש סודו של הרב מבריסק, הוא יפענה למר את חידתו.

מן הנאות רבי יוסף חיים זוננפלד זצוק"ל
גאב"ד ירושלים עיה"ק

"צדקנות זו השיקיעה הרבה בחות ועמל להשפיע על נשי
ישראל להטיר את הפאה בבעל ראשן
וחרב מבriosק ידע על כן לבן מצא לנבון לחלוקת לה את
הכבוד הגדול הזה"

נכון, נכון - עונה ר' נפתלי הירץ ומתעודה, הוא נפרד מבני חברתו וסוקר בעיניו את המלויים, למצוא בינם את הגאון מרן רבינו יוסף חיים זוננפלד צוק"ל, תלמידו המובהק של מרן הרב מבריסק זי"ע, שלימדים כיהן כרבה של ירושלים עיה"ק ומרא דארעא דישראל, מנהיגם של היהדות החרדית בירושלים ובארץ הקודש, הוא מצאו בראש המלויים, כשהוא הולך שחוח בסמוך למשיטה.

"במה זכתה צדקנית זו לכבוד המופלא הזה שחלק לה הרב מבריסק"? - שואל ר' נפתלי הירץ את ר' יוסף חיים בגשטו אליו. "הדבר מובן לי יפה, ופשוט הוא אצלי בתכילת הפשטה", עונה ר' יוסף חיים, והרב מיפו שם אזניו כאפרכסת.

"כל אלה שבאו להשתקע בעיר העתיקה בירושלים על מנת לחיות בה חי קדושה וטהרה, הן מעדת הפרושים והן מעדת החסידים, ככלם היו נזירים ללבת ברצון ה' בצדניות כסוי ראש עם מטפחת בלבד, ובשם אופן לא לחבוש אפילו משיער פאה נברית, ונזהרו שלא ייראה על ראשם שום דבר הנראה כשייער! אפילו חתיכה קטנה חיללה".

"צדקנית זו שאנו מלויים אותה בדרך האחרונה - ממשיך ר' יוסף חיים ואומר - השקיעה הרבה כוחות וعمل בעין זה, להשפייע על נשי ישראל, שעלו מחוץ הארץ להשתקע בירושלים, להסיר את הפיהה מעלה ראשן, ולכוט את הראש במטפחת כדת וכדין ברצון השיעית. עמלה נשא פרי כי דבריה היו יוצאים מהלב, ומעשה בגאון נודע שעלה מروسיה והשתקע בירושלים, שהרבנית שלו לא רצתה לשנות את כסוי הראש שלו ממה שנagara בחוץ לארץ, וצדקנית זו דברה על ליבה, ולא נלאתה לבא אליה בעין זה פעם אחר פעם, עד שהצלילה לבסוף לשכנע לשנות את דרכה, רבות עשתה והצלילה בשטח זה, והרב מבריסק ידע על כך, על כן מצא לנכוון לחלוקת לה את הכבוד הגדול הזה"!!.

מן הגאון רבי אליהו דוד תאומים זצוק"ל
בעל ה"אדראית"

כותב באגרת ("אגרות האדרית" מבכתב י"ג) לרב אחד מוחזן לארכין
הישואלו בעניין העליה לארכין ישראל
"בן נם הרבנית לא תשא פאה נבריתנו"

"אכן, אכן! כנים הדברים! - נענה ר' נפתלי הירץ ואומר - זאת היא הסיבה! אמת לאמיתה!, אלמלא באתי לירושלים אלא בשביל לשם דבר זה דייני!, אני חוזר מיד ליפו לעורר את בני קהלתי על תפקידם להתחזק ביותר בגדרי הצניעות".

כאשר חוזר רבה של יפו אל עירו, היה זה כבר בעיצומו של ערב יום הקדוש, ומיד באותו יום, בעת כניסה היום הקדוש, יום היכיפורים, עורר הרוב את בני קהילתו על קיום מצות כסוי הראש כראוי וככאות, ברצון הש"י, בספרו להם עד היכן מגיעים הדברים שהגאון הקדוש השרף מבрисק זי"ע יצא מגדרו אשר שמר עליו במשך כל ימי חייו, אף על פי כן ויתר על מנהגו, והכל עבר לחולוק כבוד לאשה אשר זכתה להשפיע ולשדל נשים שיסירו את הפאה מעל ראשן, ויכסו ראשן במטפחת ברצון הש"י.

בעלזא

צאי לך בעקביו הצען!

אשת הרה"ק ר' שלום מבעלזא זי"ע הלכה רק עם מטפהת בלבד!, וכן אשת הרה"ק ר' יהושע מבעלזא זי"ע (דער מיטעלער רב), ואשת הרה"ק ר' ישכר דוב מבעלזא זי"ע, ואשת הרה"ק ר' אהרן מבעלזא זי"ע, כולם הלו מטה רק עם מטפהת בלבד!. וכמו"כ יבלחט"א אשת כ"ק אדמור"ר מבעלזא שליט"א - בת כ"ק אדמור"ר מויזניץ שליט"א - וכלה בת כ"ק גאב"ד מאקווא שליט"א, הולכות רק עם מטפהת בלבד!.

רצונינו שנשותינו ובנותינו תלכנה כנשי רבותינו הקדושים! אשר מפיהם אנו חיים, וכל מעשינו ואורח חיינו מיסוד על הליכותיהם, ודרךם הקדושים.

ב"ק מרן הנה"ק ר' ישכר דוב מבעלזא זצוקלה"ה

אין חילוק בין שערות לפאה!

הגה"ק מרן המהרי"ד מבעלזא זי"ע דיבר בדרשה לפני אלפי ישראל - ונדרסה בספר "דיבורים קדושים" ובעוד ספרים - [לאחרונה

ב"ק מרן הרה"ק מחריז"ר מבעלזא וצוק"ל
אמור בדרכותו הטענומת ננד פאה נבריות
"צריך כל איש, לעיין חותם על בני ביתו בזהו"

נדפסה שוב בסוף ספר "קול התור" בעמוד רס"ח. - כמו כן הتفسמה כמה פעמים בספרי [בעלזא], ובין הדברים אמר בזה הלשון:

"ידעע לכל חומר האיסור מנשים הולכות בשערות שלחן, כי נפסק בשו"ע שהיא נקרה על ידי זה עוברת על דת משה ויהודית ויווצאת בלי כתובה!".

והנה כל מי שלומד שולחן ערוך ביראת שמים, רואה הימטב שאין חילוק בין שערות עצמן לפאה נכricht שנקרה שייטעל!.

ונדפס כתה בשולחן ערוך הגהות חתום סופר, ופסק גם כן שאין חילוק בין שערות עצמן לפאה נכricht!.

גם בספר עצי ארזים שהיה גדול הדור ומפורסם, פוסק גם כן כך, שאין חילוק!. וכן כתוב בספר באර שבע.

על כן צריך כל איש לעיין הימטב על בני ביתו בזה!. עד כאן לשונו הקדוש.

הדבר שבבעלזא מתעבים אותו - הוא חbiasת הפאות!

בספר "באали צדיקים" חלק ב', פרק ח', מסופר על נישואי אחד מבניו של מאן הרה"ק רבי ישכר דוב בעלזא זצוק"ל, שכאשר התקרבו המחותנים אל העיר בעלזא, עלו אל הרכבת המשמשים של הרה"ק מהרי"ד מבבעלזא, ודרשו שאף אחת מהנשים לא תכנס אל העיר עם פאה.

וכך מובא שם מעדות אחד הקרובים שנסע לבעלזא להשתתף בחתונת, (עמוד 399):

"בהתקרבנו לבעלזא, ניגשו כמה מן המשמשים בקדש בחצר הרבי [רבי ישכר דוב] מבבעלזא, וביקשו שיודיעו ויאמרו אל בנות

הדבר שבבעלז מתעניים – הוא חכישת היפותזה והנגישים שם
חושות רק טטפהות לראשן.

הרבי [המחותן] הצעירות, שיסירו את הפיאות הנכריות שחושו לראשן, ויחליפו אותם מיד במטפחות ראש. כי **תועבת בעלזא** היא הפאות הנכריות! והנשים שם חובשות רק מטפחות לראשן!.

המברכה שעוררה דרישת זאת הייתה מלאה.

עד שהרבנית הזקנה של המחותן זי"ע, שמלילא עטפה את ראהה תמיד במטפחת, פקדה על כולן להחליף את הפאה הנכricht במטפחות".

"**אהלי צדיקים**" חלק ב' פרק ח'

ההברזה בליל שבת פה זה איסור גמור!

כ"ק אדמו"ר הגה"ק מהרי"ד מבעלזא זי"ע היה נהוג הרבה פעמים בליל שבת קודש, כאשר הקהל היה עובר לפני אמרית גוט שבת, והיה מגיע תור השם - ר' נחמן שמש - לעבור לומר גוט שבת, היה קורא לו בלשון קדשו "גוי רוף אויס!", - לך להכרייז!. השם היה עולה על הבימה ומכה בכח גדול, ומקרייז בזה הלשון, "מ'אייז מקרייז ומודיעע, בשם דער רב זאל מאיריך ימים זיין, אז שייטל איז א העכט'ע איסור! = מקרייזים ומודיעעים, בשם הרב שייאיריך ימים, שפאה זהו איסור אמיתי!, איסור גמור!".

**מפני נסיך מהרי"ד מבעלזא זי"ע, הרה"ח ר' יצחק דוד רוקח זצ"ל
שזכור זאת ממה שראה בעצמו כמה פעמים**

"טבריזום ומודיעים בשם הרב שיארכ ייטס,
שפאה היא איסור נמור!"

כ"ק מון הרה"ק מתריך מלעלוא זצוק"ל

"גוי רופ אוייס!"

"ימאי טבריז ומודיע, בשם דער רב ואל מארכ ייטס זיין, או
א שייטל איז א העבעט איסטור!"

ב"ק מרן הרה"ק רבי אהרן מבצעלא זצוקלללה"ה

**וכי על דבר שאבי אסר אותו בכל התוקף
רצונך להוציא היתר?!**

לאחר מלחמת העולם השנייה, היה מאד קשה להשיג שידוכים של בנות שיסכימו ללבת עם כיסוי ראש כרצון הש"י רק עם מטפחת, נכנס אחד אל הרה"ק מרן רבי אהרן מבצעלא זי"ע, ורצה להוציא ממנו היתר על פיאה נכricht, אמר לו הרה"ק מבצעלא זי"ע: "וכי על דבר שאבי אסר אותו בכל התוקף, ואמרשמי שלומד שולחן ערוך ביראת שמים רואה היטב שאין חילוק בין שערות לפיאה, - הinct רוצה להוציא ממוני היתר?! דהיינו לא יוצא בחrifות לאסור את זה ברבים - מלחמת המצב הנוכחית - אבל איך הinct עוד רוצה שאתה כזה דבר"?!!.

نبואת הרה"ק מהר"א מבצעלא זי"ע על דורינו!

עוד הפתחות נוראה - אשר טמון בה נבואה נפלאה המתגלית בימינו אלה בפועל - נשמעה מפי ב"ק מרן אדמו"ר הקוה"ט מהר"א מבצעלא זי"ע, בימים שלאחר מלחמת העולם השנייה, כאשר התALKטו ו באו משארית הפליטה לארץ הקודש, וביניהם עלה ב"ק מרן אדמו"ר הקדוש והטהור מרן ר宾נו אהרן מבצעלא זי"ע, שאל פעם אחד מחסידיו: מה לעשות כאשר אי אפשר להשיג שידוכים ללבת עם מטפחת, - אשר כאמור אביו הקדוש הפתא ברבים שאין כל הבדל בין פיאה לשערות.

זוען די ווילט ווועט זיין ווילט,
וועט פען אරויים ניין
אנטקעגן דעם מײט שטעהגענסן!

כ"ק טראָן הרה"ק מהר"א מבעליזא זצוק"ל
דבר שעבי אסר אותו בכל התוקף, ואמר: שמוי שלומד שלחן ערוץ
ביראת שמיים, רואה חיטב ישאין חילוק בין שערות לפאות
וכי על זה הנך רוצה להוציא טמני יותר?!

ענה לו כ"ק אדמו"ר מבעלזא זי"ע: בעת לאחר החורבן, שאי אפשר להשיג שידוך, איז אין ברירה ומוכרחים להעמיד בתים בישראל, אבל ווען די וועלט וועט זיין א וועלט, וועט מען ארוייס גיין אנטקעגן דעם מיט שטעקעגעס !!! - **באשר העולם יהיה עולם** [הינו כשהעולם יCOME מההיסטוריה], ויתחזק מהחורבן הנורא ששרד אז בכל העולם], אוイ יצאו בנגד זה עם מקלות!. [הינו עם כל הכוחות!].
והנה הנוסח הזה, "ארוייס גיין א קעגן דעם מיט שטעקינס", הוא נוסח שמובא בכמה מקומות שיוצא מפי הקדוש והטהור של כ"ק מרן מהר"א מבעלזא זי"ע, בוגע לענייני צניעות.

ונביא לדוגמה מה שמובא בדרשת כ"ק מרן מהר"א מבעלזא זי"ע, שדרש בש"ק לך תרצה'ו קודם קריית התורה על הבימה, (ונדפסה בספר "גנות עלי נהר" עמוד קל"ב, ומשם בספר "דער רב זכרונו לברכה" עמוד רצ"ד), זה לשונו הקדוש: "איך האב איך נישט געוואלט זאגען, נאר איך מיז איך זאגען, עס טרעפט זיך נעהך בייך, אצעעלכע וואס גיעען בגילויبشر אויסגעבלאלזט, מען זאגט זיי, ענפערין זיי: דאס איך שטוטים מיט הבלים". - ונענה על זה כ"ק מרן אדמו"ר מהר"א זי"ע, ואמר בדרשתו בלשונו הטהור: "דאס איך זיעיר א הארבע עבירה ! מען דארף ארוייס גיין א קעגן זיי מיט שטעקינס" ! [צריכים לצאת נגדם עם מקלות!].

והנה ידוע שבכל תיבתאות שיצאה מפיים הקדושים והטהורים של צדיקי אמרת זי"ע, מונחים וג諾זים סודות נפלאות ונשגבות לאין שיעור וחקר. ובוודאי שגם בתיבות אלו טמוניים וגנוזים מליצות טובות בזכותן של ישראל, כאשר ידוע ומפורסם גודל אהבת ישראל, ולימוד זכותן, אשר היה מרגלא בפורמיא של אביהם ורעם הנאמן כ"ק מרן מהר"א מבעלזא זי"ע.

על כן אולי אפשר לומר, אחד מימי ריבי רבבות מהענינים הטמוניים בלשון זה דיקא, על דרך שמצוותו מפורש בנבאים, שיש

מושג של "מקל" שאינו מקל חובלים חס וחלילה, אלא "מקל נועם". והיינו, שכאשר מסייעים לאדם בר ישראל שיצליה לטעם את נעימות עשיית רצון הש"י כראוי וכיות, אזי מכח הכרת האמת האמיתית, אשר היא נותנת את הרגשת הנעימות היחידה לנשמה בר ישראל, על ידי זה כל נשמה יהודית נמשכת אליה אל קיום רצון הש"י כראוי.

כי כל נשמה מישראל, אינה מרגישה נעימות פנימית אמיתית, אלא אך ורק כאשר היא זוכה להבטל אל ציווי הש"י באמת. ולכן יש לסייע לנשות ישראל, עם "מקל נועם", לא עם "מקל חובלים" חס וחלילה, אלא לסייע להם להרגיש את הנעימות הנפלאה, אשר זוכים בה רק אלו שמתבטלות באמת אל קיום רצון הש"י במצבה זו כראוי וכיות, ומכח הרגשת נעימות זו, ימשכו אליהן לעשות את רצוננו יתברך בשמחה.

וכמו כן יש מושג של מקל, אשר משמש למשענת עבר סיווע לאדם ההולך עמו, כך גם דיבורו העידוד אשר עליהם צריך לצאת לקראת נשות ישראל, יהיו המשענת אשר יסייעו לכל נפש מישראל, ללכת בדרך הראויה בקיום רצון הש"י באמת.

ואכן בימינו אלה, אנו רואים את קיום נבאות הרה"ק מבעלזא זי"ע, כאשר מתעוררים רבים, לחזק ולעוזד את נשות ישראל, לקיים את מצות כספי הראש רצוננו יתברך, מתוך שמחה של מצוה, ומתוך "נוועם" ה' עליהם.

כי אנחנו, אין לנו אלא לעוזד ולהזק את כל מי שביכולתנו, להחשיב ולזכיר את הזכיה לקיים את מצות הש"י כתיקונה מתוך שמחה של מצוה. אשר דבר זה נעשה בעיקר על ידי הקריאה בדברי הצדיקים ומעשיהם, בעניין קיום מצוה קדושה זו, כי כפי מה שמתבוננים בדבריהם הקדושים, כך מרגישים נעימות נפלאה בשעה

ב"ק מרטן אַדְמוֹן מַהֲרָא מִבּוּלָא זַקִּיל
דער עיקיר איז: בְּזַאל זַיִן גּוֹטֵן גַּעֲבוֹנָה, וְזֵא אַידִישַׁן טַאַבְטָעָר דָּאַרְפּ גַּיִינַן

שוזכים לקיים את המצויה הקדושה כראוי, ודבריהם הבוערים מלאוים ומקייפים את כל מי שזוכה לקיים את דבריהם בשלימות, והם הם המשענת האמיתית בעולם הזה - נגד כל המליעגים, ובעולם הבא - נגד כל המקטריגים, אשר כולם יהיו נכנעים ובטלים לפि מה שהקריב את רגילותו על מזבח רצונו יתברך שמו, כפי מה שהשתוקקו הצדיקים זי"ע. ולכן אין לנו שום דרך אחרת בעולם, אלא אך ורק שככל אחד יעודד בביתו, וההורים יעודדו את בניהם ובנותיהם וכל יוצאי חלציהם, בכל אופני העידוד והחיזוק, עד שכולם יכירו וידעו בבהירות, את החשיבות האמיתית, והחשיבות הגדולה, וההערכה הפנימית, אשר מחשיבים ומחביבים המה את כל מי שזוכה לקיים מצוה קדושה זו כרצון הש"י באמת. וכפי מה שירבו כולם לעודד ולהזק איש את רעהו, כך יזקף לזכותם, זכות עשיית מצוה זו, שתיעשה באופן של "דרך דרכי נועם, וכל נתיבותיה שלום".

עדיף שידוך פשוט! ובלבך שתליך רק עם מטפחת בלבד!

סיפר הרה"ח ר' מרדכי וועבער: פעם אחת הצעתי שידוך עבור בנו חורגו של כ"ק אדמור'ר מהר"א מבעלזא, - ה"ה הרה"צ ר' אברהם פולק מפתח תקווה שליט"א, אשר אדמור'ר מהר"א מבעלזא גידל אותו ודאג לכל צרכיו כאב אל בנו יחידו. - אך לאחר שהזכיר הצעה זו פעם אחת, שוב לא טיפל בה, מפני שבבעלזא הייתה קפidea גדולה שמיוחס יקח שידוך עם יהוס, ולהצעה זו חשב המציע שאין יהוס, لكن חשב שיותר מפעם אחת אין הוא מזכיר זאת.

והנה לאחר תקופה קרא לו כ"ק מרן אדמור'ר מהר"א מבעלזא זי"ע ושאל אותו: מרדכי, מדוע אין אתה ממשיך עם השידוך

שהצעת. ענה לו ר' מרדכי: אומר את האמת, היות ואין שם יהוס, ובבעלז מקפידים שיהיה יהוס, لكن החלטתי שאני לא דוחף את זה יותר.

אמר לו כ"ק מרן אדמו"ר מהר"א מבולזא זי"ע: שמע נא! אתה יודע, שככל ההצעות של משפחות שיש להם יהוס, שהציגו עד עתה, הם רוצחים שהוא תלך עם... - והראה ביד קדשו מעל המצח בצורה של מראה שערות, והתכוון לkaza [שפיציל] של פייה - וסיים באומרו: לכן מוטב לי שלא יהיה שום יהוס, ויהיה שידוך פשוט, העיקר שהראש יהיה מכוסה וקשרור טוב כמו שבת ישראל צריכה ללבת!. ובלשונו הטהור אמר - "זאל זיין גוט געבונדז!", ווי א אידישע טאכטער דארף גיין".

ואכן הוא התחיל לעסוק בשידוך זה, ולאחר מכן מכין כشنודע שהוא נ cedar היב"ח, החשוב זאת כ"ק אדמו"ר מהר"א מבולזא ובכל פעם שדיברו מהשידוך הזה השתדל שיזכירו אותה בתואר " cedar היב"ח"! - כל כך הקפידו בעליז שיהיה יהוס בשידוך, ואף על פי כן אמר כ"ק אדמו"ר מהר"א זי"ע שיתר חשוב לו ("זאל זיין גוט געבונדז") שיהיה הראש מכוסה כראוי, מאשר כל היהוס! ובלשונו קדשו: "עס איז בעסער זאל זיין א פשוטיע שידוך, אין קיין יהוס, אין דער עיקר איז: זאל זיין גוט געבונדז"!!! "ווי א אידישע טאכטער דארף גיין!".

הרה"ק רבוי אהרן מבולזא זי"ע "מתנגד מادر שילבו הנשים עם פאות"

את הסיפור הקודם, שמענו מפי בעל העובדא הרה"ח ר' מרדכי וועבר שליט". ואלאחר זמן ראיינו שהובא הסיפור בקצרה בספר "עזר מקודש" בעלזא עמוד 37 (ומשם הובא במאמרו של הרה"ח ר' אהרן פרלוב שליט"א בתוספת לגליון המודיעע, כ"ד חשוון תשנ"ו עמוד כ"ג) וזה לשונו:

לען אלה – צדקה – קדש זב
בנין אוניברסיטה מילאנו בלאו
הארה גראן טרנו רה אוניברסיטה רה לומברדי
הארה גראן טרנו אוניברסיטה רה לומברדי

"שאל ר' מרדכי בתמיה, הרי החתן הינו מיוחס, נכד בעלזא, וזידיטשוב, ומשפחה זו הרי אינה משפחת מיוחסים, וכיוזע הקפיד מרן שמיוחסים ישתרכו עם מיוחסים דייניקא. ענה לו מרן זי"ע, היהת והוא מתנגד מאד שליכו הנשים עם פאות, לנכז מיותר הוא על עניין היחס, כי עדיף לו יותר על ההימנעות מהפאה". עכ"ל הסיפור כפי שהובא שם בקצרה.

[והנה ידוע ומפורסם עד היכן הגיעה התבטלותו העצומה וחדרתו הנוראה של כ"ק מרן אדמור"ר רבינו אהרן קדוש ה' זי"ע,קיימים במסירות נפש כל מנהג של אבותיו הקדושים בבית בעלזא זי"ע, ובפרט כאשר שמע זאת גם כן מפי אביו הקדוש מרן מהרי"ד זי"ע, ואף על פי כן אחז שעדייף יותר על קפידת אביו הקדוש זי"ע, - שמרן בעצמו תמיד הקפיד לקיימה - ובלבד שלא תלך עם חתיכת פאה כלל וכלל!]

ולכארה הבואר זהה, מלבד שפשות לכל בר דעת שהדבר הראשון, לפניו כל העניים, הוא להישמר בשמרות ההלכה בשלימות, בלי שום פגם וזלזול קל חס ושלום, וזה עדיף יותר מכל העניים והקפידות שביעולם.

נוסף על זה, הרי אביו הקדוש מרן מהרי"ד מבעלזא זי"ע, הוא זה שאמר בפירוש בפני אלףים מישראל, זה הלשון, "כל מי שלומד שולחן ערוך ביראת שמים, רואה היטב שאין חילוק בין שערות עצמן לפאה נכricht, שנקרה שייטעל!", אם כן פשוט לכל בר דעת, שדווקא מלחמת הזהירות המופלגת של מרן הקדוש רבינו אהרן מבעלזא זי"ע,קיימים כל דיבור ואות שיצאה מפי אביו הקדוש זי"ע, לנכז הבין בדבר המובן מאליו, שדווקא אם רצונו לקיים את רצון אביו שגילה את דעת תורהינו הקדושה, אז עדיף יותר על כל הקפידות שביעולם, ובלבד שלא להיכשל, אפילו במשהו, בחבישת הדבר ההוא, שאין חילוק בין לבין שערות!

шибח את הכהלה שהולכת רק עם מטפהת, בלי שום תוספת כלל!
ואמר עלייה: "א בשר קינגד!"

ב"ק מrown הרה"ק רבי אהרון מבעלזא וצוק"ל
ציוה שכנתבו בחומרנה על הכהלה את התואר "הצנוגעה"
טפני שהיא מקבלת על עצמה ללבת עם ביסוי ראש כנו שציריה,
לא שום פאה נברית כלל!

ומלבד כל זאת, מובא שם ב"עוז מקודש" עמוד 36, שמרן מהרי"ד מבולזא זי"ע, הקפיד, כשהשmu על קרובת משפחה מנכדי מרן מהר"ש מבולזא זי"ע שהשתדכה בלי יהוס, באומרו, "לפני החופה באים המחותנים מעולם האמת להשתף בשמחת יוצאי חלציהם, אף בחופה זו יבואו, וכאשר יעדדו המחותנים אלה נוכח אלה, איזה פנים יהיה זה".

ואם כן מטעם זה גופא עדיף להקפיד להישמר ממשהו פאה, הרבה יותר מהקפידה על כל היחסים שבעולם, שהרי מה גדול יהיה הצער והבושה, כאשר יבואו האבות והאמות מהדורות הקודמים, בכל פעם כמשמעותם צאצאים של משפחות שהיו דבוקים לרבותינו הקדושים, והיו דבוקים בקיום הוראותיו ודבריו הקדושים של מרן מהרי"ד מבולזא זי"ע שאמר, שככל הלומד שולחן ערוך ביראת שמיים רואה היטב שאין שום חילוק בין שערות לפאה!, אם כן כל שכן וכל שכן ש"איזה פנים יהיה לחתן ולכללה, כאשר יראו אותם מזלזלים בדברי רבותינו הקדושים זי"ע, ה' ישמרנו ויצילנו מאותה בושה וכלייה, שיתבישי האבות והאמות, כשיראו שצאצאיהם הולכים עם דבר שאין שום חילוק בין לבין שערות רחמנא לצלן?!, הרי אין לנו מושג גודל הכאב והצער שייגרם להם מדרכי צאצאיהם רחמנא לצלן].

מתי יש לכתוב על הבלעה את התואר "הצנועה"?

לפנינו ציטוט מתוך הספר הנפלא "ביתו נאה קודש", ניסן חלק א', עמוד כ', שכותב בזה הלשון:

"מן המותר לצין, על ענייני לבוש, שהקפיד מרן [הרה"ק רב אהרן מבולזא] זי"ע ללבת בדרכי האבות **לא שינוי כלל**, ושם עינא פקיהא, תמידין כסדרן, לבני וגידולי ביתו הקדוש. והדברים אמורים **הן לאנשים, והן לנשים**.

ב"ק טרן הרה"ק רבי אהרון טבאלזא זצוק"ל
בבית השמחה בוגטער השיזוד, האריד טרן זי"ע על השיבתו של
חלבוש, ללכת בכובוי ראש לנטריג, ללא שום פאה נכrichtת כלל!

גילוי דעת אחד מני רבים, אביה כאן, כי בעת טרם נישואיו כ"ק אמר"ר [הרה"צ רבי אברהם אלטער פאלאך] שליט"א, ציווה מרן זי"ע לכתוב ב"הזמנה", על הכללה [امي מורתיה תליט"א] את התואר "הצנואה"!. וכך הדפיס מרן זי"ע את הזמנה, ונחתם בחתימת יד קדשו.

וציין מרן הקדוש, שכונתו היא משומש שמקבלת עליה ללכת עם כסוי ראש כמו שצරיך! "ללא שום פאה נכricht כלל"!.

כל זה שמעתי מפי דודי הרה"ח ר' אברהם יעקב וועבער שליט"א מאנטווערפאען".

על מה האריד הרה"ק מבעלזא זי"ע לדבר בעת שמחת הווארט שערכ בביתו?!

"בעוד כמה הzdמנויות, הדגיש מרן זי"ע ודיבר על עניינים חשובים אלו, כמו כן בעת השמחה בגמר השידוך, שנערכה בביתו של מרן זי"ע בקטמון ירושלים, האריד מרן זי"ע על חשבותו של הלבוש, לבת בכינוי ראש לגמרי, ללא שום פאה נכricht כלל".

ביתו נואה קודש ניפן חלק א' עמוד כ'

ולפנוי שנגמר השידוך בשעה טובה ומוצלחת, שלח מרן זיע"א באופן מיוחד לשאול שוב בפירוש את הכללה, האם היא מקבלת על עצמה ללכת אחורי החתונה עם ראש מכוסה במטפתה בלבד. וכאשר הכללה קיבלה זאת על עצמה, החשיב זאת מרן זיע"א מאד, "און דער רב זכרונו לברכה האט דאס זעהר מחшиб געוען".

נוסף על כל זאת, בליל החתונה, לפנוי שנכנס כ"ק מרן זי"ע אל הקבלת פנים, נכנסת הכללה לפני ולפנים, ביחד עם אביה המחותן ע"ה, ועם עוד מבני המשפחה, עם "קוויטל". נענה מרן זי"ע ושיבח שוב באותו מעמד את אשר הכללה אינה לובשת שום תוספת של פאה, "זוי טוחט נישט אהן קיין שום שייטל!".

כ"ק מרן הרה"ק מהר"א מבעלזא וצוק"ל
אמר לפניו אחיו כ"ק מרן הרה"ק מהר"ם מבולגריוא וצוק"ל
באשר הש"י יעוזר, והעולם יהיה עולם, נתקן אצל בולני תקנות כתו אצל יהודי
אונונארין"

בזוכות מה זכתה הכהה בשבח הנפלא "א בשר קינד"!

ואחר כל הדברים האלה עדין לא נחה דעתו, ולא נרגעה רוחו הקדושה, עד שלآخر החתונה שאל מREN קוה"ק זי"ע את מחברתו הרבנית תליט"א: כיצד מכסה הכהה את ראהה?. "וואוי איזוי גייט די שנור צוגעדעקט די קאפא"?

השיבה הרבנית: **כמוני!**, "וואוי ווי איך"!. ככלומר, רק עם מטפחת בלבד, בלי שום תוספת של פאה ופריעוט וכדומה חס ושלום.

נענה כ"ק מREN זי"ע בשמחה גדולה, ואמר בלשונו הקדוש: "א כשריע קינד"! עד כדי כך גדלה חרדהו ודאגתו של כ"ק מREN זי"ע מצד אחד, ושמחהו הגדולה מצד שני, כאשר שמע שהכהה אינה לובשת שום תוספת של פאה חס ושלום. אשר עבר זה "האט מREN זי"ע ארוייס געבעננט זיין שמחה און צופרידנהייט, אונרופנדיג מיט זיין הייליגן מויל: "א כשריע קינד"!.

דער רב זכרונו לברכה עמוד רפ"ז - רפ"ז

"נתיצב ונתאור עם כל הבחות!"

ונתקן תקנות אצל כולנו, במז אצל אנשי אונגארין!!!"

מובא בספר "ביתו נואה קודש" ניסן חלק א' [מהדורא שנייה] - תש"ס עמוד קס"ג:

כ"ק מREN זי"ע שיבת רבות את ה"אונגעריישע יודן", ובשנות המלחמה התבטה מREN הקדוש זי"ע, בהיותו בפעסט, לפני אחיו כ"ק מREN הגה"ק מבולגריא זצוק"ל, וכہ אמר:

"דער אייבישער וועט העלפֿן, ווען די וועטלט וועט זיין וועטלט,
וועלן מיר זיך אי"ה אוועק שטעלן מיט אלע כוחות!!! און מתקין
זיין "תקנות" בי אונז אלע, איזוי ווי ביי די אונגעריישע יודן!!!"

ב"ק טרן הרה"ק רבוי אהרון מבעלוא זצוק"ל
 אמר לפניו אחיו ב"ק טרן הנח"ק מהר"ט מבולגריה זצוק"ל
 "דער איבערשטער וועט העלפּן. ווען דיו וועטלט וועט זיין וועטלט,
 ווען כיר או"ה אוועק שטעלן מיט אלע בווחות
 אין מתכן זיין "תקנת" בי אונז אלען אווי ווי כי די אונגענערישע אידן"
 זיין בוונטו על מלבושיזן של הנשים בצעניות על כל פרטיזן ודקודיקו

- "כאשר יעצור ה', והעולם יהיה 'עולם', [שהעולם ייחזר לאיתנו], נתיצב ונתאזר עם כל הכוחות! ונתקן תקנות אצל כולנו, כמו אצל אנשי אונגארין!".

והוסיף וציין שכונתו על מלבושהן של הנשים בדרכי הצניעות על כל פרטייהן ודקדוקיהן, כראוי לעם קדוש, אשר הצעינו בהם נשות חסידי בעלזא באונגרין. - הדגיש רביינו.

שמעתי מפי המשב"ק ב'פעסט' ה"ה הרה"ח ר' שמואל פרגס חי"ז

ומכיוון שכך יצא מפי הקדוש והטהור של כ"ק מרן אהרן קדוש ה' זי"ע, שיתקנו "תקנות בי אונז אלע, איזוי ווי בי די אונגעריישע יודז", [שיתקנו תקנות אצל כולנו, כמו אצל יהודי הונגרי], לכן נביא בזה את לשון התקנות שנכתבו בבית המדרש דחסידי בעלזא במוניkatש שבהונגרי, ואשר כ"ק מרן הרה"ק מהרי"ד מבעלזא זי"ע חתום עליהם. אשר בהם נוכל לראות על איזה תקנות דיבר כ"ק מרן מהר"א מבעלזא זי"ע. [צילום מהתקנות מובא ב"בית נאה קודש" ניסן חלק א' עמוד ק"י].

**כל אשח, אסור לה לבנים לעזרת נשים בפהה, "ואפילו
הייא מכוסה"!!!**

**בית המדרש "מחזיקי הדת" פק"ק מונקאטש יע"א
חסידים ואנשי מעשה המסתופפים בצל קדושת
מרן אדמו"ר הקדוש מבעלזא שליט"א**

אלו התקנות אשר עשינו בעזה"י לבית מדרשינו, הנבנה לנו ליסוד מוסד, להחזיק במעוז התורה, ולהשיג בعينא פקיחא, לבל יפרוץ ח"ז פרצחות בחומת דתינו, ולהיות למשמרת לנו ולבניינו עד עולם, לשמר ולעשות ולקיים, כאשר קבלנו על עצמנו, ועל זרענו,

ב"ק מרכן הרה"ק מהרייז'ד מבעלזא זצוק"ל

ברכתו לשומרי ה"תקנות":

"שתזכו כולכם עם יוצאי הלאיצים שיזאון, לעבד את השם ב תורה
ובתפילה, בארכית ימי ועתנים טובים, מתוך נחת והרחבה,
ולנדל את יוצאי הלאיצים שיזהו להתורה יוראותו יתברך, בדרכי
אבותינו הקדושים.

דבריו המברכים, בבני, חי, ומונא, ושיטמלא כל משאלות לכם
לטובהו

וכ"ק מrn אדרמור [מהרי"ד] מבעלזא שליט"א [צוק"ל] הסכים על ידינו, ובחתימת יד קדשו חתום את התקנות, כאשר הם כתובים בפנקס התקנות אשר לנו, למען דעת כי דברינו אלה ממוקם קדוש יהלכו.

כל הקונה לו מקום בבית מדרשינו, ידע כי רק אז חל הקניין, אם מקבל עליו כל התקנות האמורויות פה בחתימת ידו, בכללותיהן ובפרטותיהן, בלי שום מגראעת. ובתנאי כפול, באם ישנה שום דבר מהתקנות האלו, הzn בעצמו, הzn באשתו, הzn בבניו, אז הקניין בטל למפרע...

כל אשה, הzn שיש לה מקום קניי בבית מדרשינו, והן שאין לה מקום קניי בבית מדרשינו, אסור לה לכנס לעזרת נשים של בית מדרשינו בשעת התפלה, בפיאה נברית, דהינו האר שייטל, או בדבר הדומה לשערות, ואפילו היא מכוסה.

גם אסור ליכנס לשם בכובע על ראשה, דהינו הוט, יהיה באיזה תמונה [צורה] שייהיה,...

ובאם שתעביר על זה, ומתרין בה פעם אחת על ידי שליח של הממוניים, ולא תציית להתראת הממוניים, אז בטל למפרע הקניין של מקומת בעזרת נשים, ואין לה, או לבעה, שום טענות ומענות ופתחון פה בעולם..."

עד כאן לשון התקנות בעניין כסוי הראש לנשים הכתובות בתקנות של אנשי אונגארין, שעלייהם אמר כ"ק מrn אדרמור מהר"א מבעלזא זי"ע, "מתקן זיין התקנות בי אונז אלע, אזי ווי בי די אונגעריישע אידן!". [שנתקן התקנות אצל כולנו כמו אצל יהודי אונגארין].

מנוסח ה"תקנות" של "חסידי בעלווא" באונגריינ:

"כל אשא, אסור לה ליבננס לעזרת נשים, בפאה נברית, ואפילו הויא מכוסח!"

אשר על זה אמר ב"ק טרן אדטוויד מהר"א מבעלוא וווע

"טתקן ווין תקנות בי אונז אלען, אווי ווי בי די אונגריישן אידן!"

**ברכת ב"ק מרן מהרי"ד מבעלזא זי"ע
לאלה שמקיימים את התקנות הנ"ל**

[מכאן הוא מכתב יד קודש מרן מהרי"ד מבעלזא זצוק"ל]
 "למראה עיני היו כל התקנות הנ"ל, ונעשה הכל בהסכמה,
 ובצירוף דעתך, וכולם הם תקנות קבועות למען חיזוק דת תורהינו
 הקדושה, ויעזר השם יתברך שהחינוך של הבית מדרש יהיה בשעה
 טובה וモצלה, ושתזכו כולכם עם יוצאי חלציכם שייחיו לעבוד את
 הש"י בתורה ובתפלה, בארכיות ימים ושנים טובים, מתוך נתן
 והרבה, ולגדר את יוצאי חלציכם שייחיו לתורתו ויראותו יתברך,
 בדרכי אבותינו הקדושים.

**דברי המברכים בבני, חי', ומזונא, ושיתמלא כל משאלות לכם
לטובה.**

הכ' ישבר דוב מבעלזא

עד כאן נעתק אות מגוף כתוב יד הקודש הנשלח לנו מכ"ק
 אדמו"ר שליט"א [הרה"ק מהרי"ד זי"ע] מבעלז, בחתימת ידו
 הקדושה".

הראש והראשון לעוד הבניין הוא הגביר הנכבד, יקר רוח, איש
 התבונה, שמו נודע בשעריהם, כשות' מוה"ר אברהם פריעד נ"י פרעוזיס
 דחברתינו".

ר' מרדכי קאליש	ר' בנימין מערמשלשטיין
ר' ישראל זיירענפעלד	ר' דוד לייב יאקסבאזיטש
ר' נפתלי פעלדיינגער	ר' אייזיק פעלדיינגער
ר' אייזיק רוזמאן	ר' יוסף מערמשלשטיין
ר' ישראל הויזמאן	ר' אליעזר בראדוי
ר' יוסף זלמן אסטרויכער	ר' שלמה חיים וויינגרטטען
ר' זלמן לייב קאסנער	ר' עוזר פריעד
ר' שיע קליין	ר' חיים וועטנענשטיין
ר' ראוון חיים וויינבערגער	ר' פנחס שלזינגער

גור

צאי לך בעקביו הצען!

אשת הרה"ק הר"ר שמחה בונים מפשיסחא זי"ע הלכה רק עם מטפחת בלבד!. וכן אשת הרה"ק מקאץ זי"ע, ואשת הרה"ק בעל "חידושי הריני" מגור זי"ע, ואשת בנו הרה"ק ר' אברהם מרדיכי זי"ע, [אביו של מרכן ה"שפת אמת" זי"ע], ואשת הרה"ק ה"שפת אמת" מגור זי"ע, - בין בזיווג ראשון ובין בזיווג שני, - וכן אשת הרה"ק האמרי אמת זי"ע בזיווג ראשון - אמם של כ"ק אדמו"ר בעל "בית ישראל" ו"לב שמחה" זי"ע - כולם הלכו רק עם מטפחת בלבד!.

רצוננו שנשותינו ובנותינו ילכו כמו נשי רבותינו הקדושים זי"ע, אשר מפיהם אנו חיים!, וכל אורח חיינו מיוסד ובנוי על מנהגיהם, הליכותיהם, ודרךיהם בכל פרט ופרט!.

**כ"ק מרכן אדמו"ר
הרה"ק מגור בעל "בית ישראל" זצוקלה"ה**

העד בפנינו בעל העובדא, מה חשוב חסידי גור שליט"א:
מעשה שהיה בעת שמחת השבע ברוכות שלו, שהתקיימה
בירושלים עיר הקודש, ובא כבוד קדושת מרכן אדמו"ר בעל "בית

ב"ק טרן אדטוייר בעיל "בית ישראל" פונור וצוק"ל
שאל על הכללה שהלכה עם פאה "מי זו הנערת הוזן" וחזר על
שאלתו שוב ושוב: מי זו הנערת הוזן!!!

"ישראל" מגור זצוק"ל אל בית אביו, להשתתף בסעודת השבע ברכות, מפני שאביו היה מחשובי חסידי גור, והיה לו קרבת משפחה אל כ"ק אדמו"ר הבית ישראל זי"ע.

לאחר השבע ברכות ביקש אבי החתן מכ"ק אדמו"ר מגור זי"ע, שיואל לכבדו ולשםח את החתן בבייקור בדירת החתן, שהיתה בנוייה בקומאה העליונה מעל דירת האב שבה התקיימה השבע ברכות. כ"ק אדמו"ר הבית ישראל זי"ע הסכים לבקשתו, לעלות אל הקומאה העליונה, ולבקר בבית החתן שליט"א, לאחר סעודת השבע ברכות.

כאשר שמעה הכהלה שכ"ק אדמו"ר זי"ע הסכים לעלות אחריו הסעודה ולבקר בביתה, נזרזה מיד בסיום הסעודה, והקדימה להיכנס לביתה, לפניו שכ"ק אדמו"ר זי"ע עלה ויבוא אל הבית, כדי שתוכל לחזות ולראות, את כל מהלך הביקור החשוב והנדיר.

והנה לפניו שעלה כ"ק אדמו"ר ה"בית ישראל" זי"ע אל בית החתן, המתינה הכהלה וציפתה לבואו במטבח, אשר דלת המטבח הייתה מול דלת הכניסה אל הבית, כך שהיא אפשרה לעמוד במטבח, ולראות את כ"ק האדמו"ר זי"ע נכנס אל הבית.

והנה כאשר כ"ק אדמו"ר הבית ישראל זי"ע התקרוב אל דלת הבית, שהיתה פתוחה, לפתע ראה את הכהלה העומדת ומסתכלת מהמטבח, מיד פנה אל החתן שהלך לידו, ושאל אותו בפליאה, "זוער איז די מיידל?", מי זו הנערה זו?!. השיב החתן, "דאס איז די כלה", זו היא הכהלה.

כ"ק אדמו"ר זי"ע נכנס אל הבית פנימה, והתחיל ללבכת הלוך ושוב, אחוז שרעפים כדרכו בקודש, ובצדדי החדר עמדו החתן, אבי החתן, אבי הכהלה, אחיו החתן, ושאר בני המשפחה. והנה לפתע, כאשר כולם עומדים ומביטים בחזרת קודש על כ"ק אדמו"ר זי"ע, הפוסף בחדר הלוך ושוב, ניגש כ"ק אדמו"ר זי"ע אל אבי הכהלה

כ"ק מרכז אדמור בעל "בית ישראל" מגור זצוק"ל
התהלך אחיו שרעים, בפערת קודש, ושאל שוב ושוב,
על הבהלה שלבשה את הפהה, "טוי או הנערה הווע?"
זעיר אוין די פידל און קאך?"

ושאל אותו, "ווער איז די מײַידל אין קאָך"?!, מי זו הנערה העומדת במטבח?! . השיב אבי הכהן, "דאָס איז די כלה!", זו היא הכהן.

והיה הדבר לפלא גדול בעניין החתן, שהרי כ"ק אַדְמוֹן זי"ע, ידע מי זו העומדת במטבח, שהרי החתן אמר לו בפירוש שזו הכהן ובעיקר התפלאו כולם מדוּעַ כ"ק אַדְמוֹן זי"ע, מכנה אותה בתואר "מײַידל" - "נעරה", הרוי הוא יודע שהיא כבר נשואה?! . אך כמובן שאף אחד לא העיז לשאול את מרז'ן הבית ישראל זי"ע, לפשר שאלתו, ומדוּע קרא לה בלשון "מײַידל".

כ"ק אַדְמוֹן זי"ע המשיך לפסוע בחדר הלוֹך ושוב, שקווע במחשבותיו הקדושות, והנה לא עבר זמן רב, ושוב פונה כ"ק אַדְמוֹן זי"ע אל אח הכהן, ושאל אותו - באותו לשון ממש - "ווער איז די מײַידל אין קאָך?!, - מי זו הנערה העומדת במטבח?!, וachinery עונה כמובן "דאָס איז די כלה", זו היא הכהן.

ופלייאת כל הנוכחים הולכת וגוברת בכפל כפלים, מדוּע כ"ק אַדְמוֹן זי"ע אינו רגוע, ומדוּע הוא מרבה לשאול שוב ושוב, פעם, ופעמים, ושלוש, והכל באותו לשון, ווער איז די "מײַידל"?!, [מי זו הנערה זו], וזאת אחרי שהוא כבר יודע מי היא, והוא יודע שהיא כבר נשואה?! .

לאחר הביקור אמר כ"ק אַדְמוֹן זי"ע, שהוא מזמין את המחוותנים עם החתן לביקור אצלו, בחדרו אשר בבית המדרש. כמובן שמיד באותו היום התאספו כולם, ונכנסו אל חדרו הקדוש. ואז פתח את פיו הקדוש בסערה אש קודש.

וכה היו דבריו הקדושים:

ידעו מה שאמרו צדיקים זי"ע, על דברי רש"י בפרשת תצוה (כ"ח פסוק ו') שכותב, "האָפָוד עֲשׂוֵי כְּמַין סִינֶר שֶׁל נְשָׁיִם רַוְכְּבָות סֻסִים, וְחַוְגֵר אָוֹתָו מַאֲחֹרוֹיו כְּנֶגֶד לְבוֹ". ומובה מצדיקים, שפעם עבר רש"י

ב"ק מרון אדמונ"ר בעל "בית ישראל" מנור וצוק"ל
"בוגדיי זה היה בן השטים, שהראו לי את זה, כדי שאני יתעורר
לתקן את הדבר חות, שנשים הולכות עם פאה, שיטטרותיה נראות
בכזו שעדרות של נערה!"

הקדוש ברחוב העיר, ולפתח עברו כנגדו, נשות השרים רוכבות על סוסים, ובלא כוונה, ראה אותם רש"י, והצטער ממד על שנכשל בראיות נשים בעל כrhoהו. עד שהגיע לפסוק זה, והיה צריך לפרש כיצד היה נראה האפוד, אז עלה בזכרונו, שכאשר עברו לפניו הנשים הרוכבות, ראה אותם חגורות בסינר, והבין שמן השם הראו לו אותן, כדי שיוכל לפרש היטב את תואר מראה האפוד.

וכאן פנה כ"ק אדמור"ר ה"בית ישראל" זי"ע אל החתן והמחותנים, ואמר בזה הלשון: "איך האב דאך אין מין לעבן, קיין מאهل נישט גיזען קיין מoid, וואס עפעס האב איך יעכט געוזען?! אודאי איך דאס גיווען מן השם, מהאט מיר דאס געוויזן, כדי איך זאל נתעורר וווערן מען זאל מתקין זיין דעם עניין, וואס וויבער גיין מיט א שייטל וואס זעט אויס ווי האר פון א מיידל."

זאג איך איך, מען זאל זאגן פאר אלע, אז קיין אין וויבר זאל זיך נישט דערוואגען אנטאנ א שייטל, וואס זעט אויס ווי האר פון א מיידל!".

- אני hari מעולם לא ראיתי אשה, ואם כן מה שתאות כתעת ראייתי?! אלא בודאי זה היה מן השם, הראו לי את זה כדי לעורר לתקן את הדבר הזה, שנשים הולכות עם פאה, שעורתיה נראות כמו שערות של נערה.

לכן אני אומר לכם, שיאמרו לכלם, שאף אשה לא תהין לחבוש פאה שנראית כמו שער של נערה!!.

כאשר יצאו המחותנים והחתן מן הקודש פנימה, הבינו על מה ולמה הצטער אותו צדיק וקדוש, ועל מה נסובו מחשבותיו הקדושות, כאשר הlk הlk ושוב אחוז שרעפים, - שאז התבונן והתעמק, לדעת מה רצוי לרמז לו מן השם, מה רוצים ממנה שיתקן?!!.

„הנחתה לבבך שום נחלה ממעון כל דרשו לך ובלבך
כוד נצלה כוד „כוד ותאנה“ כוד הניחך

כעת הם הבינו כמה הצעיר אותו צדיק וקדוש, וכמה כאב לבו הטהור של כ"ק אדמו"ר זי"ע, כאשר שאל פעם, פעים, ושלוש, "ווער איז די מײַידל?", על אף שכבר ידע מי היא, ומדוע כינה אותה בתואר "מײַידל" [נעරה] ולא בתואר אשה, מפני שכאב לו שאכן זה המצב, שאשה נשואה עדין מתהלהת עם מראה שיער ממש, ועל ראשה נראה אותו נוי של שיער, שהיה עלייה בהיותה נערה!. ועל זה עורר כ"ק מרכז ה"בית ישראל" זצוק"ל, שיש להיזהר שלא לחבוש פאה צו, שמרחוק היא נראית כמו שער.

שחרי בזודאי מובן לכל בר דעת, שלא התכוין מרכז ה"בית ישראל" זצוק"ל לומר שם אחרי שמסתכלים היטב וمتבוננים כראוי, מבחינים הבדל בין הפאה לשער, אזי מותר לאשה ללבת עם פאה צו, שהרי חס ושלום להשוב על דבר זהה, וכי ברשעים אלו עוסקים, והרי ידוע כמה מסר נפשו אותו צדיק וקדוש על טהרתו עיניהם של ישראל. אלא כוונתו הקדושה הייתה שאפילו מי שנכשל בראיה בעולם אבטחה אקראי של שבריר רגע, כמו מבטו של כ"ק ה"בית ישראל" זצוק"ל בעובדא הזו, שבזודאי היה זה מבט אקראי ממתק ובלוי התבוננות כלל, רק ראייה עמו מה של רגע כל דהוא, בלי שום כוונת הסתכלות. ואם זה נראה אז כמו שערות, אזי על זה עורר כ"ק מרכז ה"בית ישראל" זצוק"ל שיש להימנע מזה בכלל תוקף. וכיודע שבימינו כל הפאות הם בגדר זה, שהם נראות כשער, ואפילו יותר נאות משער. ובזודאי שבראייה בעולם כמו זו שמבוארת, הרי כל הפאות נראות כשער, וכל אחד מבין שהפאה הגרועה ביותר של היום, היא נראית הרבה יותר כשער, מאשר אותה פיאה שראה מרכז ה"בית ישראל" זצוק"ל לפני יותר משלושים שנה!.

[וכך גם מסופר, בספר "עלמות של טוהר" חלק א' עמוד 227, שכאשר התקיימה שמחת ברית מילה אצל אחד מקרוביו, לאחר

כ"ק מרכז אדמו"ר בעל "בית ישראל" מבוגר וצוקיין
"חדבר אסור מדינאי"

הברית התקרב אל פתח החדר לברך את היולדת בברכת "מזל טוב", כפי שהיא נהוג אצל קרוביו משפחתו.

כ"ק אדמו"ר הבית ישראל זי"ע, ניצב ממתין בדלת, ולאפתח פיו לומר את ברכת המזל טוב. לאחר המתנה זמן מה, שאל כ"ק הבית ישראל זי"ע: היכן היולדת?. השיבו בני הבית: הנה היא כאן עומדת כל הזמן וממתינה לברכת הרבי.

"אבל היא אינה נראהת כלל כנסואה, היא נראהת כמו נערה!", השיב כ"ק הבית ישראל זי"ע בתמייה, עס עצ דאך אויס ווי א מיידל"!...]

לאחר אותו מעשה, לא נרגע כ"ק מרן ה"בית ישראל" זצוק"ל, וטיכס עצה כיצד לבער את הנגע זהה, שנשים חובשות פאות אשר שערותיהן נראות ממש כמו שערות הראש. ואכן ביחד עם עוד מגדולי הדור זצוק"ל, נוסחה קריית קודש, אשר כ"ק מרן ה"בית ישראל" זצוק"ל הגיה את כל האגרת. ולאחר שתיקנו את כל התיקונים וההגהות של כ"ק מרן ה"בית ישראל" זצוק"ל, והביאו לפניו שוב את הכרז, קראו בעיון רב. ולאחר מכן גם ממוקומו והתחיל להכין את עצמו לחתום על הכרז.

והעיד הרה"ח רבי ישעיה שיינברגר ז"ל, שהיא נוכח בשעה שהתכוון כ"ק מרן ה"בית ישראל" זצוק"ל לחתום על אגרת קודש זו. כאשר הגליון היה מונח על שולחנו הטהור, והעת בסמוך אל הגליון, והכל מוכן ומזומן אל הרגע הנשגב אשר בו יכתב על הגליון שמו הקדוש והטהור של כ"ק מרן ה"בית ישראל" זצוק"ל, אך מרן זי"ע התהלך בחדרו הקדוש תפוס שרעפים הלוך ושוב, אנהות ונמהות מחרידות התפזרו מלבו הטהור, במשך כל זמן הילוכו בחדרו הקדוש. פחד ואימה נוראה נפלה על ר' ישעיה זצ"ל, בראותו שסערה קודש מתחוללת כתם לבבו הטהור של כ"ק מרן זצוק"ל, הכאב

כ"ק מון אדטוויזר בעל "בית ישראל" מג'ור זצוקן
"אין שם חיתרין"

ומצטער ב策ער השכינה הקדושה המיללת וboneה על בזין מצותיו של הבורא יתברך, ועל צער התורה הקדושה המתויסרת על חילול מצוה קדשה זו, ועל צער נשות בנوت ישראל הקדשות, אשר נפשם מתויסרת על נזר תפארתם שנגזל ונחמס מהם על לא עוזל בכפם, ועד עתה עדין מתגבר היצר, ועושק מהן את הזכות להטעטר בנזר הצניעות, בקיום מצות כסוי הראש כראוי וכיאות. [וכמו שכותוב באגרת קדשו המובאת להלן, שמדובר על כל איש ישראל, "אשר לבו כאב וחרד על קיומם של יסודות הקדשה של עם ישראל"]. וכי יודע מה התחולל בלבו הקדוש והטהור, בראותו ברוח קדשו את אשר יקרה באחרית הימים, ובוודאי ביקש והתחנן בשמי מרים על נשות ישראל הכהרות, המוסרות נפשם בדרך עקבתא דמשיחא, לעשות את רצון בוראם בשלימות, ובוודאי עורר רחמי שמים עליהם, שלפחות לפני ביאת משיח, יזכו הם לקדש שם שמים רבים, ולא יהיו מתחלכות בראש כל חוות, כאשר לראש מונח הדבר "הדומה ממש לשער", אשר "הדבר אסור מדינא" כלשונו הטהור של כ"ק מרן זוק".

וכך האריך כ"ק מרן זוק"ל להתהלך בחדרו זמן רב, ופניו בוערים בלבת אש קודש, עד שלפתח ניגש במרוצה לעבר השולחן, וכהרף עין תפס את העט, אך שוב הניחו מידיו, והוסיף להמשיך בעבודת ההכנה הקדשה לפני החתימה, והלך בחדרו שוב ושוב, ברגש וアイמה גדולה, ופניו הביעו ארשת פחד אלוקים נוראה. עד שלבסוף ניגש שוב לעבר השולחן, במחירות מופלאה, וחתם את שמו הקדוש והטהור, אשר מתנוסס לתפארה בשולי קריית הקודש.

אך פירסום המכתב נשתהה, מחמת סיבות שלא היו תלויות בכ"ק מרן ה"בית ישראל" זוק"ל, ועוד שיצא הדבר לפועל, נשבה ארון הקודש בסערה בב' אדר תשל"ז, ולא זכינו שיתפרנס הדבר בחיים חיותו. אך בחסדי ה' עליינו, אשר רצון יראו יעשה, זכינו שיתגלה

„*Als eines der ersten und am eindrücklichsten gewordenen Eindrücke, die mir von Amerika ausgingen, war die Sicht auf die langen, langen Reihen von Menschen, die auf dem Platz vor dem Auswanderungsbüro standen, um die Papiere zu erhalten, die sie für den Aufenthalt benötigten.*

Und auf diesen langen, langen Reihen stand ich selbst.

רצון כ"ק מרן זי"ע הקדוש וחתה, אל כל החפצים לעשות את רצונו בשלימות. כדיוע שישנים כאלה שעושים רק את "ציווין" של מקום, אך אנו מדברים מאלו שרצוים לדעת מה הוא "רצונו" של מקום, וזאת נתגלה לכל דורשי ובקשי ה' ב"אגרת קודש" זו, אשר חתימת כ"ק מרן ה"בית ישראל" צוק"ל, מתנוססת עליה לעין כל.

זה לשון ניצוצות אש קודש, מתוך ה"קריאת קודש" אשר הוגה
ונחתמה על ידי כ"ק מרן ה"בית ישראל" צוק"ל:

"היות כי בעוננותינו הרבים, נפרץ באחרונה שנשים נשואות לובשות פיה נכricht, הדומה ממש לשיער, מינים שונים שונים, לא שערום אבותינו, עד שנראין כפרעות ראש חס ושלום, הרינו רואים חובה לעצמנו להודיע דעת תורהינו הקדושה, כי הדבר אסור מדינא".

"שאף במקומות שנהגו היתר בפאה נכricht, לא עלתה על הדעת להתר פיאות נכricht כאלו!. ובכגון דא, אין שום היתר!".

"ולכן חייב כל הירא את דבר ה', וחס על כבוד קונו, וכבוד תורתו הקדושה המחולל, ואשר לבו כאב וחרד על קיומם של יסודות הקדושה של עם ישראל, להקפיד כזכור לעיל!".

"ולעומת זאת הבטיחונו חכמינו זכרונם לברכה, כי האשה הכשרה, אשר הצניעות היא עדיה ותפארתה, זוכה לבנים מהוגנים, אהובים למטה, ונחמדים למעלה, כשהתILI זיתים סביב לשולחנה".

ישראל אלתר

וידוע עד כמה היו חסידים אמיתיים, מתייגעים וعملים על כל תג ואות שיצאו מתחת ידו הקדושה של כ"ק מרן ה"בית ישראל" צוק"ל, וכמובא בקדמת הספר "רמזי בית ישראל", עד היכן כל קוין וTAG מדויק בדבריו הקדושים, בפרט בדבר אשר חתום עליו את שמו הקדוש. אשר על כן בודאי כל החפץ לעשות רצון צדיק, יודע

כ"ק נatan אדרנויד בעל "בית ישראל" וצוקיאל
מנטור

באנרתו בענין חיווק מצות בימי תראיט, מברך את הנמנעות
מלצאת עם כספי הראש הדומה לשעה, וטקיות את מצות
כספי הראש פרצוץ הייטי, שבזנות נזואה זו תוכה כל אחת:
ילבניות מוחלטיות, אהוביות למופת, ומחמדיות לטעלה,
בשתיו זותים סביר לשולחנה:

שזאת התורה לא תהא מוחלפת, ולא יתכן לזלزل בדבר שעליו כתב כ"ק מרן ה"בית ישראל" זצוק"ל ש"דעת תורהינו הקדושה כי הדבר אסור מדינה"!, ו"אין שום היתר!", בפרט כאשר מדובר בדבר "אשר לבו כאב וחרד על קיומם של יסודות הקדושה של עם ישראל", ואשר האשה הנזהרת בזה מובטחת לזכות "לבנים מהוגנים, אהובים למטה, ונחמדים למעלה, כשתילי זיתים סביב לשולחנה".

[וכבר נתפרסמה קריית הקודש של מרן ה"בית ישראל" זצוק"ל, בחוברת "אין לךיפה מן הצניעות", שיצאה לאור על ידי משמרת הקודש והחינוך בני ברק, שבנישיאות הגר"ש וואזנר שליט"א, והגר"נ קרלייץ שליט"א. וכמו"כ נתפרסמה שוב בחוברת "דעת רבותינו" בני ברק תשנ"ח עמוד 93. ובקובץ "הצנע לכת" שיצא לאור ע"י "משמרת החיים" עמוד צ"ד].

והuid לפניו אחד העסוקנים שהיה נוכח בשעת מעשה, כאשר אמרו לכ"ק מרן הבית ישראל זצוק"ל, שעדיין יש מעכבים בפרסום הדבר, מפני שלא קיימו עדין את מה שהתנה, שייצטרפו עוד כמה מגדולי ישראל משאר העדות, כדי שתיקون הדבר יתקבל ויתפשט בכל חלקי הציבור החרדי. אמר כ"ק ה"בית ישראל" זצוק"ל, שרצונו לשמר על אגרת זו, וקיבלה בידי הקדושים, ואמר בלשונו הקדוש: "דער חתימה בליבט א חתימה"!, און דעת תנאי בליבט א תנאי!", החתימה נשארת חתימה וה坦אי נשאר תנאי. [וכיוום ב"ה ישנים חתימות מעוד גדול ישראל שליט"א שהתעוררו לחזק ולעוזר את נשות ישראל, להפסיק לצאת לרשות הרבים עם פאה, ולזכות לשוב לכיסוי הראש עם מטפחת כרצון הש"י, כמו שההתפרסמה חתימת הגר"ש אויערבאך שליט"א, וחתימות הגר"נ קרלייץ שליט"א, והגמר"י ליפקוביץ שליט"א, ועוד]. ומן הסתם ראה ברוח קדשו, שיגיע יום שבו יתעוררו נשות ישראל, ויחפכו לקאים את מצות כיסוי הראש כרצונו יתברך כראוי, לנין הדגיש ואמր בפירוש, ש"החתימה נשארת

כ"ק מרן אדמו"ר בעל "פנימנותם" זצוק"ל
 מגור

חיק ועוזד את האברך ששאל אותו בעניין הברת הפאה,
 באמרו:
 זה דבר גדול אדם אין אגרויבע זאך

חתימה", למען תהיה חתימתו הקדושה לחיזוק ועידוד לכל נשות ישראל החפות לזכות בקיום מצוה זו כראוי וכיאות כרצונו יתברך. והנה מובן ופשוט שעל דבר שכח עליו מרן ה"בית ישראל" זצוק"ל, ש"הדבר אסור מדינה", בוודאי לא שייך להתרשם עליו, ולומר שרק כל הפאה אסורה, ואילו כאשר מניחים עליה כובע או שמכסים חלק ממנה עם מטפה, אזី הדבר נהיה מותר, שהרי אם האיסור הוא בכלל שהפאה נראית ממש כשיעור, כלשונו הקדוש באגרת קדשו, אם כן, כמו שאף אדם שומר תורה ומצוות לא יתר עלכמת עם כובע או מטפה על השערות, כאשר השערות מגולות למיצה לשלייש ולרבייע רחמנא לצלן, כך ממש אם הפאה היא דבר האיסור מדינה, אזី לא שייך לזלزل בזה למיצה לשלייש ולרבייע חס ושלום. [וכל מה שפעם היו כאלו שניסו להתרשם על פאה עם כיסוי, היה זה רק בפאות של הזמנים ההם שלא נראות ממש כשיעור, אבל הפיאות של ימינו שכולם נראות כשער ממש, אזី "הדבר אסור מדינה"!, ולא שייך לזלזל בו כאשר חלק מהשערות של הפאה, נראות לעין כל. רחמנא לצלן].

ב"ק מרן אדמו"ר בעל "פני מנחם" מגור זצוק"ל

בחורף תשנ"ה נכנס אחד מחסידי גור אל אדמו"ר בעל הפני מנחם זצוק"ל, באומרו כי זוגתו מסתפקת האם כדי להסיר את הפאה וללבוש מטפה, שהרי כל חברותיה אינם הולכות עם מטפה.

אדמו"ר הפני מנחם זי"ע עוזדו באומרו, דאס איז א גרויסע זאך!, דאס איז א גרויסע זאך! [=זהו דבר גדול, זהו דבר גדול!].

ב"ק טרן אדטוויר בעל "פni מנחם" וצוק"ל
מנור

"יש нам בגור נטיה לכטוט את הראש במטפקת אך היה
ענין של הוראת שעה!"

והוסיף להזק את האברך, בטעמו שהוא מעיד על אמו אשת מרן הגה"ק בעל אמרת מגור זי"ע בזיווג שני (הרבניית בזיווג ראשון הלכה רק עם מטפחת, וכמו"כ הרבניית של מרן הגה"ק בעל השפט אמרת זי"ע, בין בזיווג ראשון ובין בזיווג שני), ואילו הרבניית של הרה"ק בעל "אמרת אמרת" זי"ע, בזיווג שני, - כשהיה הדור כבר פרוץ מאי לפניהם השואה, ורוב הנשים הלכו עם שיער מגוללה, בלי כיסוי ראש כלל, - התחללה להוסיף אל המטפחת שעלה ראהה, עוד קצתה של "משהו" פאה, אך עם כל זאת, המטפחת הייתה מכסה את כל ראהה, עד שכמעט לא ראו את הפאה. כך העיד אדמו"ר הפני מנחם זצוק"ל, והראה באצבעו הקדושה על קצתה המצח, אז מיהatte קווים קווים גיזעהן די שייטל! (שבקושי ראו את הפאה).

כיום יש גם בגין נטיה למטפחות

באחד מהעיתונים השבועונים שיצאו לאור לפני כעשרים שנה, התפרסם ראיון שערכו אצל כ"ק מרן אדמו"ר בעל ה"פני מנחם" זצוק"ל, בהיותו עדיין ראש ישיבת "שפת אמרת". [שכידוע דרכו בקדש עד סוף ימיו, הייתה לא לדוחות שום יהודי, אפילו עם הבקשה הפשה והזולה ביותר. ולכן לא ראה שום הצדקה לדוחות את המראיין בכלל הטעם של "אינו לפי כבודו", אשר לא היו קיימים אצלו כאשר מדובר במילוי רצון הזולות].

כאשר המראיין מעלה את נושא חבישת הפאות אצל נשות גור,עונה לו כ"ק מרן אדמו"ר בעל ה"פני מנחם" זצוק"ל: "כיום יש גם בגין נטיה לכוסות את הראש במטפחת, אך היה עניין של הוראת שעה".

והנה מה שאמר "כיום יש גם בגין נטיה לכוסות את הראש במטפחת", מן הסתם אין כוונתו לפשטוי העם, שלא זכו לדעת עד היכן הגיעו כאב לבו הטהור של כ"ק מרן ה"בית ישראל" זצוק"ל

על שנשות החסידים מהלכות ברוחות עם פאה. אלא מסתבר שכונתו היא לאותם בני אליה שזכו להתחمم לאורו הקדוש של כ"ק מרן ה"בית ישראל" זצוק"ל, כדוגמתו, [שהעיד על עצמו ראייתי להבת אש וכופתוי את עצמי תחתיה במשך שלושים שנה"]!, אשר הם ידעו גם ידעו, כמה נגע ללובו הקדוש מצד כסוי ראש הנשים בעדותו הקדושה, ועד היכן השתווק שיזכו נשוי עדתו לקיים את מצות כסוי הראש כראוי, באופן שהיו הם הסמל והדוגמה לאלו שנושאים את נזר הצניעות והקדושה בשלימות. ואולם חסידים נאמנים, הם אלו אשר גם בגין יש להם נטייה לכוסות את הראש במטפחת.

והנה לגבי מה שאמר כ"ק מרן ה"פני מנחם" זצוק"ל, שככל מה שהלכו בגין עם פאות, היה זה מחמת שיש "ענין של הוראת שעה", הרי זה נפלא למתרבנן לראות עד היכן הגיע מידה דיוקן העומק של מרן ה"פני מנחם" זצוק"ל, שהיטיב להגיד את כל העניין בשני מילימ "הוראת שעה". אשר מי שמתרבנן יוכח לראות שההוראת שעה נאמר אפילו על דבר שהוא נשאר איסור גמור מדאוריתא !.

וכמו שכותב הרמב"ם (*הלכות ממרים פרק ב' הלכה ד'*) על בית דין, "אם ראו **לפי שעה**, לבטל מצות עשה, או לעבור על מצות לא העשה, כדי להחזיר רבים לדת, או להציל רבים מישראל מלהכשל בדברים אחרים, עושים **לפי מה שצרכה השעה**. בשם **שהרופא חותך ידו או רגלו של זה כדי שייהה כולם**. כך בית דין מוריין בזמן מן הזמנים לעבור על קצת מצות **לפי שעה**, כדי שיתקימו כולם, בדרך שאמרו חכמים הראשונים, חלל עליו שבת אחת, כדי **ישימור שבתות הרבה עכ"ל** - כלומר, אף על פי שמעולם לא נמננו ופסקו בית הדין להתיר את הפאה, אפילו לא **לפי שעה**, אבל כוונתו של מרן ה"פני מנחם" זי"ע הייתה, שיבינו

שזה הכל רק "כשם שהרופא חותך ידו או רגלו", ואין בזה שום היתר קבוע, רק מכיוון שלפני השואה היו הולכות נשים רבות מנשים החסידים בגילוי ראש ממש, כדי, לנוכח העדיפתו את הפאה מגילוי ראש, אבל תמיד יש לכל אחד להתבונן האם גם כיום, עליינו להסתמך על דבר זה, של "חותך ידו או רגלו", כאשר בזמןינו ברוך הוא אין מניעה לקיים את רצון ה' בשילימות, בקיום מצוה זו.

"ישלא יקרה יותר כזה דבר בעירנו, שאיטה תעיז ללבוש פאה?"

ב"ק מרכז אדרמור"ר מולדתני שליט"א
נכד הרה"ק בעל ה"צמוח צדיק" מיזוני וצוק"ל
אשר אסף את כל בני העיר,
ודרש לפניו את המילים הללו:
"מער זאל נישט פאסירן אוּזַא זאל אוּפַרְזַא זאל אָנְטַא אָ שְׁרִיטְלַזִּי"
ובחלבתו לחפילות שחריות ב'זווישענא רביה' לבוש עם בני זקנין הקדושים ז"ע)

וַיְזִנֵּין

צאי לך בעקביו הצען!

אשת הרה"ק ר' יעקב קאפל חסיד זי"ע הלכה רק עם מטפחת בלבד !, וכן אשת הרה"ק בעל "אהבת שלום" זי"ע, ואשת הרה"ק בעל "תורת חיים" זי"ע, ואשת הרה"ק בעל "צמח צדיק" זי"ע, ואשת הרה"ק בעל "אמרי ברוך" זי"ע, ואשת הרה"ק בעל "אהבת ישראל" מויזניץ זי"ע, כולם הלכו רק עם מטפחת בלבד ! בלי שום כיוסי נוסף !.

רצוניינו שנשותינו ובנותינו ילכו כמו נשי רבותינו הקדושים זי"ע !, אשר מפיהם אנו חיים !, וכל אורח חיינו בניו ומייסד על מנהגיהם ודרךיהם בכל פרט ופרט !.

הרה"ק בעל צמח צדיק מויזניץ זי"ע

בתקופת הרה"ק הצמח צדיק מויזניץ זי"ע, - שכיהן כרב בעיר ויזניץ, - התחללה אשה אחת ללכנת עם פאה נכרית. הרה"ק הצמח צדיק זי"ע נרעש מאד, בשמו את הפירצה הזו, ו אף על פי שעמלם לא היה דרכו לדרosh דרישות בעיר, בכל זאת הפעם יצא מגדרו והורה

כ"ק מרון הרה"ק בעל "אהבת ישראל" מזionario וצייקיל
כששמע על אחת שחתילה ללכחת עם "פריזונט",
באב לו הרבר מאדי
"דאם האט אום שטארק ווּי נעטאנן"

לאסוף את כל העיר אנשים נשים וטף!. הקהל ששמע את הוראת הרב נחרד לשמע הדבר, בפרט שכאמור אף פעם בכל שנות רבענותו לא דרש הצמח צדיק שום דרשה!, ואילו כאן הוא מורה לאסוף את כל אנשי העיר אנשים נשים וטף!, ואכן התאספו כל הקהיל הקדוש והמתינו בחרדת קודש לשמעו את דבריו הקדושים.

ויהי כאשר עלה הצמח צדיק על הבימה, פתח ואמר: "ייתר שלא יקרה דבר כזה בעירנו, שאשה תעיז לבוש פאה נכנית!" (מער זאל נישט פאסירן אוזא זאך אין שטאַט, אָז אָ פרוי זאל אַנטאנָן אָ שייטל!) עד כאן היו דבריו הקדושים, ומיד סיים וירד מהבימה!, וכל העם נרעד לשמע החrifות שבדבריו הקצרים הללו!.

VIDOU שאתם נשים שהתחילה לפרוּץ בויזניען וללכת עם פייה נכנית, נענסו באסונות קשים רח"ל.

מפני אחד מתלמידיו המובהקים של מרן הרה"ק בעל "אמריו חיים" מויזניען זי"ע

שמעתי מפי הגה"ק ר' יהודה לה הורביין זצוק"ל שסיפר לי, שכאשר אחת מוצאי חלציו של הרה"ק מויזניען בעל אהבת ישראל זי"ע, התחללה ללבת עם פריזעט, אף על פי שהמשיכה ללבת עם המטפהת, רק הוסיפה עוד חתיכה קטנה של פאה מעל המצח, בכל זאת כאב הדבר מאד לכ"ק מרן אהבת ישראל מויזניען זי"ע. (בלשון קדשו: דאס האט איהם שטאַרְק ווֹי געטאן).

מפני אחד מתלמידיו של הרה"ק רבי יהודה לה מדז'יקוב זי"ע

ב"ק מרן אדרנו"ר בעל "אנדרו חייט" מווונין זצוק"ל
אומר על ההליכה עם פאות:
"בזמניהם הקדומים זה היה מניש טרייספה"
וכאשר הווים הלק ב עטוד שעגן

**ב"ק מרן אדמו"ר הרה"ק
בעל "אמרי חיים" מוויזניץ ז"ע**

הפה היה תמיד נחשתת " ממש טריפה" !

עובד נוראה, שמןנה נוכל לראות עד היכן הגיע גודל צערו של מרן הרה"ק בעל " אמרי חיים" מוויזניץ ז"ע, על התפשטות ההליכה עם פאה בין נשות ישראל הכהרות, אפשר לראות בספר הנפלא " מאיר החיים " [מהרה"ח ר' נתן אל"י רוט שליט"א, אשר יצא לאור בהסכמה כ"ק מרנן האדמוריים מוויזניץ שליט"א, והספר הראשון שכותב המחבר שליט"א - קדוש ישראל על מרן אהבת ישראל ז"ע - יצא בהסכמה כ"ק מרן בעל " אמרי חיים" ז"ע בעצמו].

זה לשונו :

" פעם התפאר אדם בפני רבינו, כי בנותיו וכלהותיו חובשות פאה נכricht, הגיב על זה מרן : " פלא ! פלא ! ביום פאה היא יהוס שלם, בזמנים קודמים זה היה ממש טריפה !!! וכיום עוד מתפארים בזה ! ? " עד כאן לשונו .

מאיר החיים חלק ב' פרק ט"ז מצות ד' ברה עמוד שע"ג

השicha הייתה בתקופה שלאחר מלחמת העולם השנייה, שכידוע בשנים שלפני המלחמה ולאחריה התחיל דבר להיות פרוץ מאד, והרבה נשים מבתים טובים זלזו בקיום מצות כיסוי הראש, עד שהיו כאלה שלא כיסוי את ראשם כלל רח"ל. לכן התפאר אותו אדם, שבנותיו וכלהותיו הולכות בדרך התורה והיהדות, ומספר שאין הם הולכות בגילוי ראש, רק מכוסות את ראשן בפיאה כדת וכדין. ועל זה

כיש טון ארכטייר בעל "אטורי חייט" מוהניין זאנקיל

כתב והחם לוזנחו ע"ה

"להיות לראייה ביד וונתי... מרת טרנליות תה", אישר עבור זה
שזהיא עוזשה רציניג

שאלא תלך מחיום וחלאתה בבוּבָע הנקרא הוועט על דאסח...
בדין הווא שישי לה האַק עילט הבא באחד האבירות רקוזערן...

ושותנצע סבל פגע דען

(זבא במאחבי אטורי חייט אברת נ' עסוד ליזן)

אמר מרכז ה" אמרי חיים" זי"ע את הדברים הנוראים הנ"ל, כדי שלפחות ידעו את האמת, ש"בזמןים הקודמים זה היה ממש טריפה!".

בדין הוא שיש לה חלק עולם הבא באחד האמהות הקדושות!

ועד היכן הקפידו צדיקי הדורות לא לכוסות את הראש עם כובע, אפילו כאשר הכבע כיסה את כל הראש!, ולא היה נראה כלל פאה בקצתה!, אפשר לראות מהשטר הנורא שכותב הרה"ק בעל אמרי חיים מויזניץ זי"ע לאשתו הרבנית (מכותבי אמרי חיים - אගות ג' עמוד ל"ז) "להיות לראיה בידי זוגתי ב"ק [=בת קדושים] הצנואה והחסודה מ' מרגליות תחוי", אשר עברו זה שהוא רצוני שלא תלך מהיום והלאה בכובע הנקרא "הוטע" על ראשה... בדין הוא שיש לה חלק עולם הבא באחד האמהות הקדושות שרה רבקה רחל לאה!... ושותנצל מכל פגע רע חס ושלום!".

מזה אפשר לראות עד היכן הבינו צדיקי אמרת חשבות הדבר, עד שהרה"ק בעל אמרי חיים זי"ע, בירך והבטיח על זה הבטחות נוראות כאלו, של "חלק עולם הבא באחד האמהות הקדושות", והוסיף וכותב לה: - "ושותנצל מכל פגע רע ח"ז!", ולכתוב שטר מיוחד, ולהתום עליו בחתימת יד קדשו עם עוד שני עדדים!, הכל בש سبيل להראות ולגלוות את גודל השמחה של מצוה שהיא לו, בעת שראה את רצונה הטהור של זוגתו הצדקה, שזכה לעשות את רצון הבורא יתברך, ולקבל על עצמה "שלא תלך מהיום והלאה בכובע הנקרא הוטע על ראשה"!.

ליילדה לא יכול להיות ילדים!

פעם אחת נכנסה אל הרה"ק בעל "אמרי חיים" מויזניץ זי"ע, אשא שלא היו לה ילדים שנים רבות לאחר החתונה, וביקשה

ב"ק מרון אדרנוייר בעיל "אטטרי הייט" מויזונין זצוק"ל
"תקבלי על עצמאך ללבוש טטפהחט,
ואז אני מבטיח לך שיחיה לך ילהרים!"

בתהנונים שיבטיח לה שתיפקד בزرע של קיימא. - איתה אשא לא הלכה עם מטפחת, אלא היה להבושה עם פאה נכricht.

אמר לה האדמו"ר מויזניץ זי"ע, לילדה לא יכול להיות ילדים! קיבל עלי עצמן לבוש מטפחת ואז אני מבטיח לך שהיה לך ילדים!, - בלשונו הקדוש: א מיידל קען נישט האבן קינדרער!. קלומר: להיות והיא נראית כילדה מפני שאינה מכסה את ראשה במטפחת, ולילדתה לא יכול להיות ילדים, לכן רק אחר שקיבלה על עצמה לבוש מטפחת, הבטיח לה שתיפקד בדבר ישועה וرحمים.

קלומר, אפילו שראה הרה"ק מויזניץ זי"ע, שלא יכול לפעול זאת אצל כל אחד, מפני שהפחד ממנו יאמרו הבריות שולט על הציבור, מכל מקום אצל אחת צו, שכבר לא מתפעלת ממנו יאמרו, על כן שידל אותה שתזכה לקיים את מצות כיוסי הראש כרצון השם יתברך, כדי שתזכה לישועה.

מצאצאי מרכז נהג"ק בעל "דברי חיים" מצאנו ז"ע

אשר פוסק בספריו:

"שאפילו לחתת חתיכת מישן [על הוצאה] שייהיה דוכמה לשער, אסור!"

(שו"ת דברי חיים יו"ד סימן נ"ט)

כ"ק מרכז אדמו"ר מוויזנץ שליט"א

"שווה לי לעשות את כל הכהנים, אפילו אם לא אפעל, אלא שאשנה אחת תסיר

את הפאה!"

כ"ק מרן אדמו"ר מוייזניץ שליט"א

הבל שווה לי בשביילasha אחת!

אדמו"ר מוייזניץ שליט"א ניסה פעמים רבות לעורר בעניין ההליכה בפאה נברית, וידוע לנו שבשנים האחרונות (תשנ"ה, תשנ"ו), בעיר בקרבו רצון עז לאסוף את כל נשי שיכון ויזניץ, ולדרosh בפניהם דרשה חוצבת להבות אש בגנות הפהות, וכאשר אחד העיר לכ"ק אדמו"ר שליט"א, שהוא חושש שזה יהיה בזיוון לכבודו של הרב מפני שהנשים לא יכולים לקבל עליהם דבר זה, להסיר את הפהה, ענה כ"ק אדמו"ר שליט"א: "שווה לי לעשות את כל הבינום, אפילו אם לא אפעל אלא שאשה אחת תסיר את הפהה"!. אך לבסוף מסיבות שונות לא יצא הדבר לפועל עדין.

דברי חייזוק ועידוד לקיום מצות כימי הראש כרצון הש"י

מהתוֹךְ מכתב קודש

מכ"ק מרן אדמו"ר מוייזניץ שליט"א

ט"ו טבת תשנ"ו לפ"ק

ישmach לבנו על אשר שמענו שנשים קבלו על עצמן לדקדק בצדניות, וחזרו למנהיג ישראל מקדמת דנא, לבסות ראשן במתפחת ולא בפהה נברית, כדי לצאת ידי דעת כל הפוסקים.

מה טוב ונאה דבר זה, ובמה גדר טהרה וגדר קדושה מתוספת בכך, וודאי שוכותן רביה בזה.

ב"ק מירן אדרטוייד מורייזניען שליט"א
"הנני מצטרף לוחוק ולעוזד את הנני גבורי כה, המתעוררות להחלזון
מפחא נברית לטטפחתו!
ומברכם טקרב לב, לבני, חי, ימושני הויזהי, זבריות נושא,
וככל מילוי דמיוטב"!

כ"ק טרן אדמור"ר מרייזניץ שליט"א

"ישמח לבנו על אשר שטענו שנשים קובלן על עצמן לדדק
בצניעות, וחוורו למנהג ישראל מקדמת דנא, לכבות ראשן במטפה
ולא בפאה נברית, כרי לצתת ידי דעת כל הפטוקים!"

ובודאי שנשים צדקניות מקפידות לכסות שערן היטב באופן שלא יראה השער חוצה כלל וכלל גם בביתן.

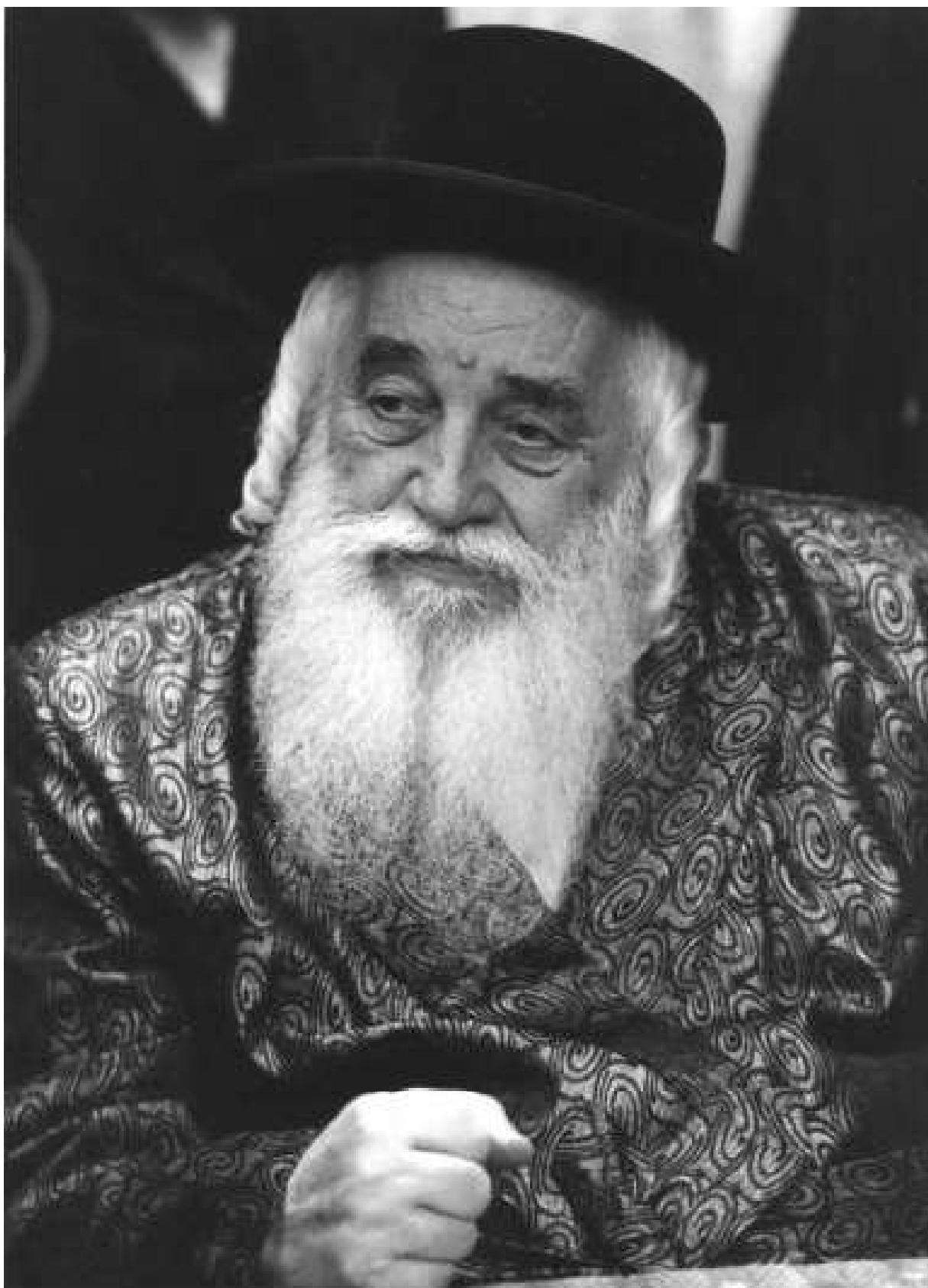
ויש בזה סגולה נפלאה לזכות לבנים צדיקים תלמידי חכמים, כמו שאמרו חז"ל על קמחיות. חלקן של נשים המדקדות בקדושה וצדנויות רב בקרוב הגאולה, כמו שאמרו חז"ל (סוטה יא): בזכות נשים צדקניות נג אלו ישראל ממצרים", ובזכותן עתידין להгал, כדאיתא בילקוט (רות ד) "ו אין הדורות נגאים אלא בשכר נשים צדקניות שיש בדור".

עלינו לחזק ולעוזר להני נשים צדקניות שרצוים יוכלם לחזור ללבוש כיסוי ראש, שלא בדרך פאה נכנית.

לזאת הנני מצטרף לחזק ולאמש את הנני גבורי בח המתעוררות להחליפ מפאה נכנית למט�ת, וمبرכן מקרב לב לבני חי ומווני רוחחי ובריות נופא וכל מילוי דמיון.

הק' משה יהושע בהה"צ מורה"מ זכללה"ה

והעד בפנינו האברך שזכה להיות השליח שעלה ידו נתגלгла זכות עצומה זו. לפרסם את מכתב כ"ק מרן אדמו"ר מוויזניץ שליט"א. שכאשר חתם כ"ק אדמו"ר הגה"ק שליט"א על האגרת קודש זו, הענה לעסקנים המתיגעים בעבודת הקודש של כיסוי ראש בצדנויות כהלה, ואמר להם בהתעוררות והתרגשות, אתם צריכים לדעת שזה - המכתב והחתימה - עדין לא מספיק, העיקר תלוי בעבודה ובגיהה לפרסם ולעוזר ולהזק את הדבר. ובירכם שיצליכו להחדיר את הדבר הקדוש זהה בין כל נשות ישראל.

ב"ק מרכז אדמו"ר מוויזניץ שליט"א

"העיקר תלוי בעבודה וינוועה לפרטם ולעוזד ולהזק את הדבר"!

ובורך: "ישצליחו להחזר את הדבר הקדוש הזה, בין כל נשות ישראל"

ז"ק מרדן אדרט"ר מילוטי ליטשנ"א

מהדק יטעהד גוועהה און האזיבים קליים אונט פצעות ציבוי הרஆש בענערת בעזען חישען, ואאנט שפער על בטהה נשים שהטענער לא במוית האשן עסם מסעהה. דיבוב בהדרישה למני האברדיימן, בvikיש מהם שיטפה לעשווינעם בעטנו, עטבבבם כרבבַת "וואוּ טההָה כהָבָבָה, רבָעָבָה הַהְהָקָטָן בְּמִזְבֵּחָה קְרִישָׁה זָהָבָה".

הזרטן ליעקען, טבל אחד ומיבור להונ呻 בעטנו, שההזהקערת נרטה זיך שטעהה רבעה, בעטנוין פיעטונג בעטנוין בעטן כשרוות האישן כראזען דהעטן.